

Handwritten signatures and initials.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΘΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΩ ΙΕΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας τὰ ἀρχεῖα τῶν Μονῶν τοῦ Ἀθῶ ἦσαν ἀπρόσιτα εἰς ξένους καὶ ἡμετέρους ἐκ φόβου μὴ πάθωσι καὶ ταῦτα τὰς συλήσεις, ἅς ὑπέστησαν καὶ αἱ βιβλιοθηκαὶ κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Ἐπετρέπετο δὲ μόνον οὐχὶ ἡ ἀναδίφησης, ἀλλ' ἡ παράδοσις καὶ ἀντιγραφὴ ὠρισμένων ἐγγράφων εἰς ἐπισήμους λογίους, ἔχοντας εἰδικὰ πατριαρχικά συστατήρια γράμματα πρὸς τὴν Κοινότητα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Καί ποτε μάλιστα ἡ Ἐκκλησία συστήσασα τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Ἐσφιγμένου κατ' εὐθείαν καὶ διὰ τῆς Κοινότητος, ὅπως ἀποστείλῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὴν Γερμανικὴν Πρεσβείαν παλίμψηστον κώδικα ἵνα ἀναγνώσωσιν αὐτὸν ἐκεῖ, δι' ὧν εἶχον μέσων, ἅπερ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει δὲν ὑπῆρχον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν σοφῶν Γερμανῶν, δὲν εἰσηκούσθη ἐκ φόβου τῆς ὑπεξαιρέσεως ἢ ἀντικαταστάσεως. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὅμως καὶ τοῦ Ἀγίου Ὄρους ἐκ τῆς τουρκικῆς δουλείας, ἡ ὁποία κυρίως ἐγέννα τοὺς φόβους, ἐπετράπη ἡ εἴσοδος καὶ τῶν ξένων αὐτῶν οὐ μόνον εἰς τὰ ἀρχεῖα, ὧν καὶ τὰ ἐλάχιστα τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐγγράφα ἐφωτογράφησεν ὁ κ. Γαβριὴλ Μιλλέ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σκευοφυλάκια τῶν μονῶν, τὰ ὁποῖα πρότερον ἦσαν πάντῃ ἄγνωστα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς νεωτέρους προῖσταμένους αὐτῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς ἐλευθερίας ἐπετράπη καὶ εἰς ἐμὲ ἡ ἀντιγραφὴ τῶν ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς μονῆς τοῦ Δοχειαρίου ἐγγράφων¹ καὶ ἡ ταξιθέτησις τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀρχείου. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων παραδίδωμι εἰς τὴν δημοσιότητα ἄνευ ὑπομνηματίσεως, ἐλλείψει ἐνταῦθα τῶν ἀναγκαιούντων βοηθημάτων, τό γε νῦν, τοὺς χρυσοβούλλους λόγους, οὓς κατέχει ἡ μονὴ αὕτη, βραδύτερον δὲ θὰ δημοσιεύσω τὰ κρισιμόγραφα ἐγγράφα τῶν διαφόρων τοῦ βυζαντινοῦ κράτους ἀπογραφῶν καὶ τινὰ πατριαρχικά.

¹ Ἐν τῇ ἀριθμῇσει τῶν ἐγγράφων μετεχειρίσθη τὰ στοιχεῖα τῆς ἀλφαβήτου πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρὸς τοὺς ἐπὶ τινων ἐξ αὐτῶν ὑπάρχοντας ἀραβικοὺς ἀριθμούς.

Handwritten notes and date:
Συντάξις Βιβλ. Δοχειαρίου
21-1922

1.

*Χρυσόβουλλος λόγος Ἀνδρονίκου τοῦ Γ΄.
περὶ κατοχῆς τοῦ μετοχίου τοῦ Ῥωσαίου¹.*

(ἔτ. 6839=1331)

Ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος ὑπ' ἀριθμὸν ἐν ἀρχείῳ τῆς Μονῆς ΙΑ' γέγραπται ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,35 × 0,29 καὶ εἴτα ἐπικεκόλληται ἐπὶ λίαν λεπτῆς μεμβράνης.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου τῆς κατὰ τὸ Ἅγιον ὄρος τοῦ Ἁθῶ διακειμένης καὶ εἰς ὄνομα τιμωμένης τῶν τιμίων ἀρχιστρατήγων τῶν ἄνω δυνάμεων καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Δοχειαρίου, ἀνέφερον ὅτι μεθ' ὧν κέκτηνται ἑτέρων κτημάτων διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου², καὶ ἑτέρων εὐλόγων δικαιωμάτων κατέχουσι καὶ τὸ μετόχιον αὐτῶν τὸ λεγόμενον τοῦ Ῥωσαίου τὸ διακείμενον περὶ τὸν Διαβολόκαμπον καὶ παρεκάλεσαν ἵνα πορίσωνται ἐπὶ τούτῳ καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, τὴν παράκλησιν αὐτῶν προσδεξαμένη τὸν παρόντα χρυσόβουλλον³ ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν αὐτοὺς τὸ τοιοῦτον μετόχιον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν ἀποσπασθεῖσαν γῆν 15 τῶν (χιλίων πεντακοσίων)⁴ μοδίων τοῦ Ῥωσαίου ἐκείνου καὶ δοθεῖσαν πρὸς (τοὺς βαρβαρηνοὺς) κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ εἰρημένου χρυσοβούλλου καὶ τῶν ἑτέρων εὐλόγων δικαιωμάτων καὶ οὐδὲν εὐρίσκουσιν ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ τούτου καὶ τῆς εἰρημένης γῆς

¹ Τὸ μετόχιον τοῦτο ἔκειτο ἐν Καλαμαρίᾳ, ἀπωλέσθη δὲ πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων.

² Τὸ ἀναφερόμενον ὧδε χρυσόβουλλον δὲν ὑπάρχει.

³ Ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω ἑλλείπει ἡ λέξις λόγος· ἀφέθη χῶρος καὶ δὲν ἐγράφη.

⁴ Αἱ ἐντὸς τῶν παρενθέσεων προστεθεῖσαι λέξεις ὡς ἐξίτηλοι κατασταῖσαι συνεπληρώθησαν ἐκ τοῦ ἀμέσως κατόπιν δημοσιευομένου χρυσοβούλλου.

παρά τινος τῶν ἀπάντων τὴν τυχοῦσαν καταδυναστείαν ἢ διενόχλη-
σιν. Τούτου γὰρ χάριν ἐπεχορηγήθη τοῖς διαληφθεῖσι μοναχοῖς καὶ 20
ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου καὶ ἐπεδόθη κατὰ
μῆνα¹ τῆς τρεχούσης Ἰνδικτιῶνος... τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακο-
σιοστοῦ τριακοστοῦ ἐνάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς
καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ 25
Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

2.

*Χρυσόβουλλος λόγος Ἰωάννου Ε' τοῦ Παλαιολόγου
περὶ τοῦ μετοχίου τοῦ Ῥωσαίου καὶ τοῦ τῆς Ἑρμηλείας.*

(Μάϊος τοῦ ἔτους 6851 (= 1343) ἰνδ. ια').

Ὁ κατωτέρω χρυσόβουλλος λόγος ἐξεδόθη ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρονίκου Γ' Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ἦγε τὸ ἐνδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἐγράφη δὲ ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,47 × 0,31 καλῶς διατηρουμένης καὶ φέρει ἀριθμ. ΙΒ'. ἐν τῷ ἀρχεῖῳ. Ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἀπόγραφον ἐφθαρμένον ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,27 × 0,29. Κάτωθι τούτου ὑπάρ-
χουσι γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: «εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς
καὶ θείας χειρὸς τό: Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
κράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος. Τὸ παρὸν ἴσον ἀντιβληθὲν καὶ εὐρεθὲν
κατὰ πάντα ἑξισάζον τῷ πρωτοτύπῳ ὑπεγράφη.»

† Ὁ εὐτελής Ἐπίσκοπος Σωζουπόλεως Ἰάκωβος.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς ἐν τῷ Ἀγίῳ ὄρει τοῦ Ἀθῶν διακειμένης
σεβασμίας Μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῶν τιμίων ἀρχιστρατή-
γων τῶν ἄνω Δυνάμεων καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Δοχειαρίου ἀνέφε-
ρον ὅτι πρὸ χρόνων ἀπεσπάσθη ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν Καλαμαρίαν
κτήματος αὐτῆς τοῦ λεγομένου Ῥωσαίου καὶ Διαβολοκάμπου γῆ 5
μοδίων χιλίων πεντακοσίων καὶ ἡ μὲν ἀπὸ ταύτης ἐδόθη πρὸς τοὺς
βαρβαρηνοὺς ἡ δὲ πρὸς τὸν Νεοκαστρίτην, ὡσαύτως ἀπεσπάσθη

¹ Ὁ μὴν καὶ ἡ Ἰνδικτιῶν ἥτις εἶναι ἡ ΙΔ' δὲν γράφονται. Ἀφέθη
χῶρος, ὅπως γραφῶσιν, ἀλλὰ τίς οἶδε τίνων ἔνεκα λόγων δὲν ἐγράφησαν.

καὶ ἀπὸ τοῦ ζευγηλατείου αὐτῶν τῆς Ἑρμηλείας γῆς μοδίων τριακο-
 σίων πεντήκοντα καὶ ἐδόθη πρὸς τὸν Κομνηνούτζικον ἐκεῖνον,¹
 10 εἶτα ὁρισμῶ τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πατρὸς τῆς
 βασιλείας μου, τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου, ἀφηρέθη ἐξ αὐτῶν ἡ
 τοιαύτη γῆ καὶ ἐδόθη πρὸς τὸν κύριον Μανουὴλ τὸν Βεστιάριον
 ἐκεῖνον κατὰ λόγον γονικότητος, εἶτα δι' ἑτέρου προστάγματος
 15 διωρίσατο ὁ ἅγιός μου αὐθέντης καὶ βασιλεύς, ὁ πατὴρ τῆς βασι-
 λείας μου, ὁ ἀοίδιμος καὶ μακαρίτης, ὡσὰν κατέχεται ἡ τοιαύτη γῆ
 παρὰ τῶν ρηθέντων μοναχῶν τοῦ Δοχειαρίου καὶ κατέχεται παρ'
 αὐτῶν αὕτη μέχρι τοῦ νῦν καὶ παρεκάλεσαν οἱ δηλωθέντες μονα-
 χοὶ ἵνα πορίσωνται χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τοῖς
 ῥηθεῖσι δύο κτήμασιν αὐτῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπὶ τῇ διαληφθείσῃ γῇ
 20 τῇ κατὰ λόγον εὐεργεσίας τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως,
 τοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας μου, τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου, δοθείσῃ
 πρὸς τοὺς διαληφθέντας μοναχοὺς. Ἐφ' ᾧ δὴ κτήματι αὐτῶν τῷ
 καλουμένῳ τοῦ Ῥωσαίου καὶ τοῦ Διαβολοκάμπου ἐδείμαντο ἀρτίως
 ἐκ νέου καὶ Πύργον οἱ τοιοῦτοι μοναχοί. Τὴν παράκλησιν αὐτῶν
 25 εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει
 τούτοις τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς. Δι' οὗ προστάσ-
 σει καὶ διορίζεται κατέχειν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς δηλωθέντας μονα-
 χοὺς τὰ ρηθέντα δύο κτήματα αὐτῶν, τό τε λεγόμενον τοῦ Ῥω-
 σαίου καὶ τῆς Ἑρμηλείας μετὰ τῆς διαληφθείσης γῆς τῶν χιλίων
 30 ὀκτακοσίων πεντήκοντα μοδίων τῆς κατὰ λόγον εὐεργεσίας τοῦ
 ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας μου,
 τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου, τῆς δοθείσης πρὸς τοὺς δηλωθέντας
 μοναχοὺς ἀνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως μετὰ πάσης τῆς
 περιοχῆς καὶ νομῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ
 35 ἀναποσπάστως καὶ ἔχειν ἐπ' ἀδείας συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτὰ καὶ
 ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ βέλτιον προάγειν κατὰ τὸν ἐγκωροῦντα καὶ
 δυνατὸν αὐτοῖς τρόπον καὶ ὡς βούλονται τε καὶ δύνανται καὶ κατέ-
 χειν καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς γενησομένας βελτιώσεις μετὰ τῶν εἰς ταῦτα
 προσκαθημένων ἀδιασείστως. Τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ

¹ Δηλαδή τὸν ἀποιχόμενον, τὸν τεθνεῶτα.

παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξουσι μὲν οἱ 40
δηλωθέντες μοναχοὶ τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου τὰ
δηλωθέντα κτήματα αὐτῶν καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς Πύργον μετὰ καὶ
τῆς διαληφθείσης γῆς τῆς κατὰ λόγον εὐεργεσίας δοθείσης πρὸς
αὐτοὺς παρὰ τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πατρὸς
τῆς βασιλείας μου, τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου, ἀναφαιρέτως πάντῃ 45
καὶ ἀναποσπάστως καὶ ἀδιασείστως καὶ οὐδόλως εὐρήσουσι παρὰ
τινος εἷς τι ἐξ αὐτῶν καταδυναστείαν καὶ ἀδικίαν τινά.

Τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτοῖς καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος
λόγος τῆς βασιλείας μου ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Μάϊον τῆς νῦν τρε-
χούσης ἐνδεκάτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ 50
πεντηκοστοῦ πρώτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεο-
πρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† *Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
κράτωρ Ρωμαίων ὁ Παλαιολόγος.*

† *Διὰ τοῦ πρωτοσεβαστοῦ Ἰωάννου τοῦ Ραούλ.*

55

3.

Χρυσόβουλλος λόγος

*Στεφάνου αὐτοκράτορος Σερβίας καὶ Ῥωμανίας
περὶ τῶν χωρίων Καστελίου καὶ Ῥαβενικαίας.*

(Μάρτιος τοῦ ἔτους 6857 (=1349) ἰνδ. β').

Ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος ἐγράφη ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,29 ×
0,29, ὁ δὲ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος ἕτερος χρυσόβουλλος δὲν ὑπάρχει. Ὁ ὑπο-
γράφων αὐτὸν Στέφανος εἶναι ὁ φιλόδοξος Δουσάν (1331 - 1355), ὅστις τῷ
1352 ἀφωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Καλλίστου, διότι, παρὰ τοὺς ἐκκλησια-
στικούς κανόνας ἤνωσεν ἐλληνικάς τινας μητροπόλεις ἐν Μακεδονίᾳ μετὰ τῆς
ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, καὶ διότι ὑπῆρχεν ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἀπέκλινεν εἰς τὸν
Παπισμὸν, τῷ δὲ 1376 συνεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Φιλοθέου, ἀφ' οὗ
διεκανονίσθη τὸ ζήτημα τὸ προκαλέσαν τὸν ἀφορισμὸν καὶ ἡ Σερβικὴ Ἐκ-
κλησία καὶ ὁ λαὸς μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Λαζάρου διὰ πρεσβείας, ἐχούσης ἐπὶ
κεφαλῆς ζηλωτὴν τινὰ ἀγιορεΐτην μοναχὸν Ἡσαΐαν ἐξητήσαντο συγγνώμην.
Μετὰ τὴν φυγὴν τῶν Σέρβων ἐκ Μακεδονίας ἔπαυσε τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ
ἐν τῇ μονῇ, ἅτε μὴ θεωρουμένου εὐεργέτου αὐτῆς, ὥς δείκνυται ἐκ τῶν εἰλη-

τῶν. Τὰ δὲ χωρία ἀποκατέστησεν αὕτη ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ. Τὸ χρυσόβουλλον ἐν τῷ ἀρχεῖῳ φέρει ἀριθ. ΙΓ'.

† Ἐπεὶ πρὶν εὐηργέτησεν ἡ βασιλεία μου τῇ σεβασμῷ βασιλικῇ Μονῇ τῶν τιμίων Ἀσωμάτων αὐλῶν ἐπουρανίων ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ ἐπικεκλημένου τοῦ Δοχειαρίου διὰ προγενεστέρου χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου τὸ χωρίον τοῦ Βερ-
 5 νάρου περὶ τὰς Σέρρας καὶ περὶ τὴν Σλάνιτζαν χωρίον τὴν Σφέστιανην. Διὰ γοῦν ἀναγγέως τινὰς δουλείας τῆς βασιλείας μου ἀφιρέθησαν ἐξ αὐτῆς τῆς σεβασμῷ τὰ τοιαῦτα χωρία ἀορίως καὶ ἀντ' αὐτὰ δωρεῖται καὶ εὐεργετῇ ἡ βασιλεία μου τὴν ρηθεῖσαν σεβασμίαν Μονὴν τοῦ Δοχειαρίου τὸ καστέλιον, τὴν Ῥαβενίκαιαν
 10 σὺν τοῦ ἐκεῖσαι πύργου καὶ τῶν εὐρισκομένων παροίκων καὶ ἐλευθέρων ἀμπελίων καὶ χωραφίων καὶ μεθ' ὃν ἔχει δικαίων καὶ προνομίων καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ καὶ ἀπολύει τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας
 15 μου καθέξει μὲν καὶ νεμηθήσεται ἡ τοιαύτη σεβασμία τῶν τιμίων ἀρχαγγέλων ἐπουρανίων καὶ νοερῶν δυνάμεων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ ἐπικεκλημένου τοῦ Δοχειαρίου, τὸ ῥηθὲν καστέλιον, τὴν Ἀραβενίκαιαν μετὰ τοῦ ἐκεῖσε πύργου καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ ἀνενοχλήτως, ἀναποσπάστως καὶ
 20 ἀναφαιρέτως καὶ ἐκτὸς βάρους τινὸς καὶ πάσης ἐπειρείας δημοσιακῆς καὶ συζητίας (;) καὶ οὔτε ζευγαραιάς ἢ δημοδέων (;) ἢ μετα... ἀπειτηθήσεται ποτὲ ἐξ αὐτῆς δὴ τῆς Ἀραβενίκαιας οὔτε μὴν καστροκτησίας ἢ ἀγκαρίας ἢ ἄλλοι τις ἐπεΐριά τε καὶ δόσις ἄλλως τῷ θεῷ ἀφιερωμένα διατηρῶνται ἀνέπαφα
 25 ἀπάτητα καὶ ἀκαταδούλωτα τούτου καὶ χάριν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπελύθι τῇ διαληφθείσι σεβασμῷ μου μονῇ ἐν μηνὶ Μάρτιον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδίκτου β'. τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ εὐδό-

3 ἐπικεκλημένη 6 ἀναγκαίας 7 ἀφηρέθησαν 10 ἐκεῖσε 11 μεθ' ὧν
 17 ἐπικεκλημένη 20 ἐπηρείας 22 ἀπαιτηθήσεται 23 καστρο-
 κτισίας ἀγγαρείας ἄλλη τις ἐπήρεια 24 διατηρῶνται 25 ἀπάτητα
 25 ἀκαταδούλωτα 26 ἀπελύθη 26 - 27 διαληφθείση 28 - 29 ἐβδόμου.

μου ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβέστατον καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος. 30

† **Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ρωμανίας.**

4.

Χρυσόβουλλος λόγος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ περὶ ἱκανοποιήσεως τοῦ Δημητρίου Δεβλιτζηνοῦ¹ ἐκ τοῦ χωρίου Ἑρμηλείας.

(Ὁκτώβριος τοῦ ἔτους 6858 (= 1350) ἰνδ. γ'.)

Ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος γεγραμμένος ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,35×0,28, φέρει ἀριθμὸν ΙΔ' καὶ ἐπεδόθη τῇ Μονῇ μετὰ τοῦ ἐν Ἑρμηλείᾳ γονικοῦ κτήματος τοῦ Δεβλιτζηνοῦ «πρὸς τῷ μνημονεύεσθαι αὐτόν τε καὶ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, (καὶ παρέχειν) πρὸς τε ἐκείνον ζῶντα ἀδελφάτα τρία καὶ μετὰ θάνατον ἐκείνου πρὸς ἕτερον καὶ μόνον δεύτερον πρόσωπον ὃ, ὁ πατήρ αὐτὸν ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ διακρίνη καὶ παρέχωσι πρὸς ἕτι περιὸν πρόσωπον ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης ὅσα δηλονότι(;) καὶ ὑπόσχονται ἐν τῷ τοιούτῳ τῆς συμφωνίας γράμματι, ἡγουν σίτου ταγάρια ἀδελφαταρικά εἴκοσι τέσσαρα ἀρκοῦντα ἀνελλιπῶς τρισὶν ἀδελφάτοις, ἥτοι κάρτας τρεῖς καὶ ὀσπρίων ταγάρια τέσσαρα τοιαῦτα, χάριν δὲ κρασίου τῶν τριῶν ἀδελφάτων σίτου ταγάρια τοιαῦτα δεκαῆξ, ἥτοι κάρτας δύο, ἕκ τε ἐλαίου τετάρτια δύο καὶ τυροῦ λίτρας πεντήκοντα, μετὰ δὲ καὶ τὴν τοῦ δευτέρου προσώπου τελευτὴν παύονται καὶ τὰ ἀδελφάτα.» Ἐδόθη δὲ τὸ κτῆμα τοῦτο εἰς τὴν Μονὴν πρὸ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν Τούρκων, ὁπότε ὁ υἱὸς τοῦ Δεβλιτζηνοῦ Μανουὴλ ἀνελθὼν ἐν τῇ μάχῃ τῶν Τούρκων εἰς τὸν Χορταίτην ἐκ βασιλικῆς προσταξέως ἐτελεύτησεν ἐκεῖ.» Ἐγγράφον ἐν ἀρχεῖῳ Μονῆς ὑπὸ στοιχ. ΚΗ.

† Ἐπεὶ διωρίσατο ἡ βασιλεία μου διὰ προσταγματος ὥσαν ἔχη ὁ οἰκεῖος αὐτῇ κύριος Δημήτριος ὁ Δεβλιτζηνὸς ἀπὸ τῆς δι' οἰκονομίας ποσότητος τῶν τετρακοσίων ὑπερπύρων κατὰ λόγον γονικότητος, ποσότητα ὑπερπύρων ἑκατὸν, ἀνέφερε δὲ καὶ παρεκά-

¹ Ὁ Δεβλιτζηνὸς ἐν ἑτέροις ἐγγράφοις Δοβλιτζηνὸς ἀναφέρεται. Βλέπε καὶ Regel-Kurtz-Korablev, Actes de l'Athos IV Actes de Zographou Παράρτ. ΙΓ'. τόμ. Βυζαντ. Χρονικ. XXIV, 7, 17 XXVII, 30, 51 XXXIII 40.

5 λεσεν εἰς τὴν βασιλείαν μου ὥσαν πορίσεται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ γονικῇ
ποσότητι τῶν ἑκατὸν ὑπερπύρων καὶ χρυσόβουλλον αὐτῆς καὶ ἱκα-
νοποιηθῇ ταύτην ἀπὸ τε τῆς εἰς τὸ χωρίον, τὴν Ἑρμήλειαν, ποσό-
τητος, ἣντινα προκατεῖχεν εἰς ὅσῃν ἂν αὕτη περιστῇ, ἀπογραφικὴν
ποσότητα καὶ τὸ λοιπαζόμενον ἀπὸ τῆς λοιπῆς δι' οἰκονομίας ποσό-
10 τητος αὐτοῦ, τὴν παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου
τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ,
δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται ἱκανοποιηθῆναι μὲν αὐτὸν τὴν
τοιαύτην ποσότητα τῶν ἑκατὸν ὑπερπύρων ἀπὸ τε τῆς εἰς τὸ χωρίον,
τὴν Ἑρμήλειαν, ποσότητος, ἣν προκατεῖχεν, ὡς εἴρηται, καὶ ἀπὸ τῆς
15 ἑτέρας αὐτοῦ οἰκονομίας, κατέχειν δὲ εἰς τὸ ἐξῆς ταύτην ἀνενοχλή-
τως, ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ συνιστᾶν
καὶ βελτιοῦν ταύτην, καθὼς ἂν βούλοιτό τε καὶ δύναιτο, καὶ παραπέμ-
πειν ταύτην πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος παῖδας τοὺς οἰκείους κληρονόμους
καὶ διαδόχους αὐτοῦ ἐπὶ τῷ κατέχεσθαι καὶ παρ' αὐτῶν, τὸν ἴσον καὶ
20 ὅμοιον τρόπον ἀναφαιρέτως καὶ κατὰ λόγον, ὡς εἴρηται, γονικότη-
τος· ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου
λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει μὲν οὗτος ὁ ῥηθεὶς Δεβλιτζηνὸς
καὶ νέμεται τὴν τοιαύτην ποσότητα τῶν ἑκατὸν ὑπερπύρων καθὼς
μέλλει παραδοθῆναι πρὸς αὐτὸν ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται ἀνενοχλή-
25 τως καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ κατὰ
λόγον γονικότητος, παραπέμψει δὲ ταύτην καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος
παῖδας τοὺς γνησίους κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ ἐπὶ τῷ
κατέχεσθαι καὶ παρ' αὐτῶν τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον ἀνενοχλή-
τως καὶ ἀναφαιρέτως καὶ κατὰ λόγον, ὡς εἴρηται, γονικότητος.
30 Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐγεγόνει καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς
βασιλείας μου καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη αὐτῷ δὴ τῷ
εἰρημένῳ οἰκείῳ τῇ βασιλείᾳ μου κυρίῳ Δημητρίῳ τῷ Δεβλιτζηνῷ
εἰς τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον
τῆς ἐνισταμένης τρίτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακο-
35 σιοστοῦ πεντηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς
καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
κράτωρ Ῥωμαίων ὁ Καντακουζηνός.

5.

**Χρυσόβουλλος λόγος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, δι' οὗ
ἐξασφαλίζονται εἰς τὸν ἀδνομιαστὴν Γεώργιον τὸν Κατσα-
ρᾶν 2400 μόδιοι γῆς ἐν Καλαμαρίᾳ ἐκ τοῦ Πατρικωνᾶ,
ἀνήκοντος τῇ Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου.**

(Ἰανουάριος τοῦ ἔτους 6859 (= 1351) Ἰνδ. δ').

Ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος ἐστὶν ἐφθαρμένος ἐν τοῖς μέρεσιν, ἐνθα εἰσὶ τὰ ἀποσιωπητικὰ καὶ ἐνθα ἐλλείπουν μία ἢ δύο λέξεις. Ἐγγραφή δὲ ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,70×0,31 καὶ φέρει ἀριθμὸν ΙΕ'.

Ὁ ἀδνομιαστὴς Γ. Κατσαρᾶς ἀπατήσας τὸν αὐτοκράτορα ἔλαβε τὸν κατωτέρω χρυσόβουλλον λόγον, καὶ διὰ τοῦτο, ἐν ὧσφι ἔζη, δὲν ἐτόλμα, ἵνα ποιήσῃ λόγον εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐκστῇ ἐκ τοῦ κτήματος ἐκείνου τοῦ Πατρικωνᾶ, ὅπερ διὰ παλαιγενῶν ἐγγράφων κατεῖχε καὶ ἀνενοχλήτως ἐνέμετο. Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως αὐτοῦ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ἐνεκάλεσε τὴν Μονὴν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος ζητῶν τὸ κτῆμα ἐκεῖνο. Ὁ αὐτοκράτωρ λαβὼν γνῶσιν τοῦ πράγματος συνέστησε δικαστήριον ἐκ τοῦ Γεωργίου Δούκα τοῦ Τζυκανδυλήνου, τοῦ μεγάλου χαρτοφύλακος, οὗ τὸ ὄνομα κατέστη ἐξίτηλον, καὶ Λασκάρεως τοῦ Κεφαλᾶ, ὅπως δικάσῃ κανονικῶς τὴν ὑπόθεσιν. Τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐδικαίωσε τὴν Μονήν, προσαγαγοῦσαν ἅπαντα αὐτῆς τὰ παλαιγενῆ ἐγγράφα τε καὶ δικαιώματα καὶ οὐχὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδνομιαστοῦ, ὁ ὅποιος δὲν ἠδυνήθη νὰ προσαγάγῃ οὐδὲ ἐν ἐγγράφῳ ἀποδεικνύον τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν, οὐδὲ διὰ μαρτύρων ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ ταύτην, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιστάσιαν τινὰ ἠθέλησε γενέσθαι. (Ὁρα Ἱστορ. Μ. Δοχειαρίου ὑπὸ Ἀρχ. Χριστ. Κτενᾶ σ. 25 - 26).

† Ἐπειδὴ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν μέγας ἀδνομιαστὴς κύριος Γεώ(ργιος) (Κατσαρᾶς) ἐφάνη εὖνους καὶ πιστὸς εἰς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ ἐπιμελὴς... τὰς δουλείας αὐτῆς, ἀνέφερε δὲ οὗτος ὅτι κέκτηται χρόνους.. εἰκοσιτέσσαρας δι' ἀπογραφικῶν παραδόσεων ἐν τῇ Καλαμαρίᾳ πλησίον τῶν πύργων τοῦ τε Ὁξύ- 5
νου καὶ τοῦ Δοχειαρίου, ἔτι δὲ καὶ τῶν συνόρων τῆς ἐκεῖ γῆς τῶν Ἰβήρων μοναχῶν εἰς τὸ ποσὸν τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ γῆν καλου-
μένην τοῦ Πατρικωνᾶ μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ καθέδρας μοδίων οὔσαν
δισχιλίων τετρακοσίων, εἰς (ὑπέρπυρα) τεσσαράκοντα ὀκτὼ καὶ
κατέχει καὶ νέμεται ταύτην ἀνενοχλήτως μέχρι τοῦ νῦν καὶ παρεκά- 10

15 λεσεν ὅπως πορίσῃται χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ
κατέχῃ ταύτην εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ λόγον γονικότητος, τὴν παράκλησιν
αὐτοῦ προσδεξαμένη αὕτη ἐπιχορηγεῖ αὐτῷ τὸν παρόντα χρυσό-
βουλλον λόγον αὐτῆς. δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν εἰς
τὸ ἐξῆς τὸν δηλωθέντα μέγαν ἀδνομιαστὴν τὸν Κατζαρᾶν τὴν δια-
20 ληφθεῖσαν γῆν τοῦ Πατρικωνᾶ μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ καθέδρας καὶ ὡς
κατέχει καὶ νέμεται ταύτην μέχρι τοῦ νῦν ἀνενοχλήτως πάντῃ καὶ
ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ κατὰ λόγον
γονικότητος καὶ συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτὴν καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖτ-
τον καὶ βέλτιον προάγειν κατὰ τὸν ἐγγωροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτῷ
25 τρόπον καὶ ὡς βούλεται τε καὶ δύναται καὶ ἔχειν ἐπ' ἀδείας παρα-
πέμπειν ταύτην μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ γενησομένων βελτιώσεων καὶ
πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος γνησίους παῖδας καὶ κληρονόμους αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ κατέχεσθαι καὶ παρ' αὐτῶν κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον
καὶ ἀποδιδόναι τὴν ἀνήκουσαν καὶ ὀφειλομένην ὑπ' αὐτῶν δου-
30 λείαν. Τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου
λόγου τῆς βασιλείας ἡμῶν καθέξει μὲν ὁ ῥηθεὶς μέγας ἀδνομιαστὴς
ὁ Κατζαρᾶς τὴν ῥηθεῖσαν γῆν τοῦ Πατρικωνᾶ μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ
καθέδρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ γενησομένων βελτιώσεων ἀναφαιρέτως
παντάπασι καὶ ἀναποσπάστως, ἔτι (τε ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασεί-
35 στως) διὰ πάσης τῆς αὐτοῦ ζωῆς, μετὰ δὲ τὴν τούτου ἀποβίωσιν
καθέξουσι ταῦτα καὶ νεμηθήσονται καὶ οἱ τούτου γνήσιοι παῖδες
καὶ κληρονόμοι ἀνεπαυξήτως καὶ κατὰ λόγον γονικότητος καὶ κατὰ
τὸν αὐτὸν καὶ ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον ἀποδιδόντες καὶ αὐτοὶ τὴν
ἀνήκουσαν καὶ ὀφειλομένην ὑπὲρ αὐτῶν δουλείαν. Τούτου γὰρ
40 χάριν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας
ἡμῶν ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τῆς νῦν τρεχούσης τετάρ-
της ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ
ἐνάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον
ὑπεσημήνατο κράτος.

45 † Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
κράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

6.

Χρυσόβουλλον Ἰωάννου Ε΄ τοῦ Παλαιολόγου, δι' οὗ ἐξασφαλίζονται τὰ ὅρια τῆς ἐν ᾿Αθῶν ἱερᾷ μονῆς τοῦ Δοχειαρίου.

Μέγεθος μεμβράνης, καλῶς διατηρουμένης, 0,55×0,30 καὶ διάμετρος χρυσῆς σφραγίδος 0,035. Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τῆς μονῆς εὐρίσκεται ὑπὸ τὰ στοιχεῖα ΙΣΤ΄.

Οὐδὲν οὕτως ἴδιον πέφυκεν εἶναι τοῦ τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν περιεζωσμένου παρὰ Θεοῦ, ὥς καὶ μετὰ φιλανθρωπίας καὶ γαληνότητος, τὰς τῶν ὑπηκόων δεήσεις προσίεσθαι, καὶ τούτοις ὀρέγειν χεῖρα τὴν δυνατὴν καὶ τὰ κατ' αἵτησιν ἐκπληροῦν. Πολλῷ δὲ πλέον ἰδιαίτατον ἂν εἴη καὶ προσῆκον τῷ βασιλεῖ εὐμενῶς 5 προσδέχεσθαι τὰς ἱκεσίας τῶν ἐπανηρημένων τὸν κατὰ θεὸν βίον, καὶ ἀρετῇ καὶ ἀγαθοῖς τρόποις σεμνυνομένων, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπερευχομένων ὀφειλομένως αὐτοῦ. Οὕτω γὰρ ἂν ἀμφοτέρωθεν ὁ τοῦ δικαίου διασώζοιτο λόγος· ὁμοῦ τε γὰρ οἱ σπουδαῖοι καὶ θεοφιλεῖς ἄνδρες οὗτοι, καλῶς ταῖς εὐχαῖς διὰ τὸ ἀπερίσπαστον 10 ἐπεκτείνεσθαι μέλλουσι τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ βασιλείας, καὶ αὐτὸς τὰ οἴκεῖα καὶ προσήκοντα τῇ βασιλικῇ περιοπῇ ἔχοι ἂν φιλοτίμως ἀποπληροῦν· καὶ ταύτῃ τὰς ἀμοιβὰς εὖ μάλα κατὰ τὴν πρόσθεν ἀποδιδόναι τῷ προορίσαντι τοῦτον εἰς βασιλείαν.

Ἐπεὶ τοίνυν οἱ ἐνασκούμενοι τῇ κατὰ τὸ Ἅγιον ὅρος τοῦ 15 ᾿Αθῶν Σεβασμίας Μονῆς τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένῃ τῶν Τιμίων Ἀσωμάτων Δυνάμεων, καὶ ἐπικεκλημένη τοῦ Δοχειαρίου, ἀναδραμόντες εἰς τὴν βασιλείαν μου, ἀνέφερον ὅτι πρόσεστι τῇ κατ' αὐτοὺς ταύτῃ Μονῇ, ἄνωθεν καὶ ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων περὶ τῶν αὐτῶν ὁροθεσίων διὰ παλαιγενῶν ἐγγράφων δικαιωμάτων γῆ γονικὴ ἢ οὕτω 20 πῶς ἐπονομαζομένη Δάφνη¹ κέκτηται ἢ τοιαύτη διὰ προσηλώματος. Ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν τοῦ Καλλιγράφου Μονὴν ἐξ ἀγορασίας περιελθοῦσαν αὐτῇ, καὶ πρακτικῶς κέκτηται ἢ τοιαύτη Μονὴ ὁμοίως καὶ ἕτερα ὁροθέσια καθὼς καὶ εἰς πλάτος διασαφοῦσι τὰ

¹ Ἐνταῦθα φαίνεται μοι, ὅτι παρελείφθη ἡ ἀντωνυμία ἦν, δηλαδὴ γῆν γονικὴν.

25 ἐπιγράμματα¹ τῆς τοιαύτης Μονῆς. Ἐνθεν τοι καὶ ἐδέησαν οἱ
 δηλωθέντες μοναχοί, κατὰ τὸ προσὸν τῇ Μονῇ ἄνωθεν δίκαιον,
 ἐπιβραβευθῆναι αὐτῇ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, ἐπὶ τῷ
 προσεῖναι τὰ εἰρημένα ταύτῃ καὶ ἀφιερωμένα, διὰ τῶν παλαιγενῶν
 δικαιωμάτων αὐτῆς. Τὴν τούτων δέησιν εὐμενῶς προσδεξαμένη
 30 ἡ βασιλεία μου, τὸν παρόντα λόγον χρυσόβουλλον ἐπιξηρηγεῖ καὶ
 ἐπιβραβεύει αὐτοῖς, δι' οὗ θεσπίζει, προστάσσει καὶ διορίζεται, ὥς
 ἂν κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν προσόντων δικαιωμάτων ταύτῃ δὴ τῇ
 σεβασμῷ Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου, κατέχῃ αὐτὴ ὡς τὸ πρότερον ἄνω-
 θεν καὶ ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων, κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον,
 35 προσκεκυρωμένα καὶ ἀφιερωμένα αὐτῇ, ἥτοι τὴν γονικὴν γῆν τὴν
 ἐπιλεγομένην Ἀρχοντίτζαν, μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ τὰ
 ὁροθέσια, τὰ εἰς πλάτος διασαφοῦντα ἐπιγράμματα τῆς τοιαύτης.
 Ἀρχεται οὖν ἐκ τῆς πρακτικῆς Μονῆς τοῦ Καλλιγράφου ἀπὸ τὸν
 αἰγιαλόν, ἔνθα βράχος τετυπημένος² καὶ ἀνέρχεται εἰς πέτραν
 40 στεφανέαν, καὶ ἀπ' αὐτῆς κρατεῖ τὸ πλάγιον πρὸς ἀνατολάς, καὶ
 ἔρχεται, ἔνθα ἔνι τὸ γεράνεον χῶμα, καὶ ἀνέρχεται τὸν αὐχένα
 διερχόμεθα ἐπάνω τῶν ἄσπρων πετρῶν, καὶ ἀκουμβίζει ἕως τοῦ
 χωραφίου τοῦ Κασταμονίτου· εἴτα διέρχεται τὴν ἐρχομένην ὁδὸν
 ἐκ τοῦ Κασταμονίτου εἰς τοῦ Καλλιγράφου καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν
 45 τούμβαν, ἔνθα εἰσὶ καὶ τεθραυσμέναι πέτραι, καὶ κρατεῖ τὸν μέγαν
 ῥάχωνα καθὼς τὰ ὕδατα ῥέουσι, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν τρυπημένην
 πέτραν, δεξιὰ περιοριζόμεθα, ἀριστερὰ δὲ τὰ δίκαια τοῦ ἁγίου
 Στεφάνου, καὶ ἀπὸ τὴν τρυπημένην πέτραν κρατῶν τὸν αὐτὸν
 ῥάχωνα, τὴν σουσούραν, ἕως εἰς τὴν σελλάδα, καὶ ἀνερχόμεθα εἰς
 50 τὴν ῥάχιν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ κλίνει εἰς τὴν μεγάλην ὁδόν,
 ἔνθα καὶ σταυρὸς ἴσταται, καὶ εἰς τὴν στρογγυλόρραχιν, κρατῶν
 τὴν μεγάλην ὁδόν, καὶ εἰς τὸν σταυρὸν καὶ πάλιν ἀνέρχεται κρατῶν

¹ Ἦτοι ἔγγραφα ἐν γένει, εἴτε ἀφιερωτήρια, εἴτε ἀγοραστήρια.

² Ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ τούτῳ περιελήφθησαν τὰ τε ὄρια τοῦ Καλλιγράφου ἐκ τοῦ πωλητηρίου ἐγγράφου τῆς μεγάλης μέσης, τοῦ ἐκδοθέντος κατὰ μῆνα Ἰούνιον τῆς ιγ'. Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἔτους 1345 καὶ τὰ περίξ τῆς μονῆς μέχρι τοῦ πρὸς μεσημβρίαν ἐν τῇ θαλάσῃ ὑπάρχοντος ἐπὶ βράχου σιδηροῦ σταυροῦ. Ἐγγραφον ἐν ἀρχεῖῳ Μονῆς ὑπὸ στοιχ. 1 ΝΑ'.

τὸν αὐτὸν ῥάχωνα, ἔνθα πέτραι ῥιζιμαῖαι εἰσὶ καὶ σταυρὸς καὶ
 ἀνέρχεται ἄνωθεν τοῦ Σκαμανδρηνοῦ καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν κορυ-
 φὴν τοῦ μεγάλου βουνοῦ, τοῦ ἐπάνω τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, καὶ 55
 κλίνει πρὸς μεσημβρίαν, καὶ κρατῶν τὸν ῥάχωνα ἄνωθεν τῆς λού-
 στρας, ἕως εἰς τὸν ποταμὸν κάτωθεν τῆς βρύσης· καὶ ἀνέρχεται διὰ
 τοῦ πέραν μέρους τὸν μέγαν ῥάχωνα, καὶ κρατῶν τὸν ζυγὸν κατέρ-
 χεται εἰς τὰς τρεῖς μάρας, καὶ εἰς τὸ γυμνὸν ταῖς σουσούραις· καὶ
 κρατῶν τὸν ῥάχωνα καὶ εἰς τοῦ Ματζούκη τὸ ἄλῳνι, καὶ τὸν αὐτὸν 60
 ῥάχωνα, ἕως εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν τὸν Νευροκόπον· καὶ πέρα εἰς
 τὸν κόκκινον βράχον, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν ῥάχιν κάτωθεν τὸ Πλα-
 καρεῖον, καὶ κρατῶν τὸν ῥάχωνα ἕως τῆς θαλάσσης· τὰ μὲν ἀρι-
 στερὰ ὕδατα ῥέοντα, τὰ δίκαια τοῦ Ξενοφῶντος· καὶ δεξιὰ περιορι-
 ζόμενον· καὶ σώνει, ἔνθα σταυρὸς ἴσταται εἰς τὴν θάλασσαν τὴν 65
 μεγίστην πέτραν.

Οὕτως ἀνενοχλήτως μηδενὸς τῶν ἀπάντων, καὶ ὅστις ἄρα καὶ
 ἦ, πειραθησόμενον ἐπενεγκεῖν αὐτῇ ἐπήρειαν, καὶ καταδυναστείαν
 τινά, ἢ τὸν τυχόντα διασεῖση. Τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ
 παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, καθέξει καὶ 70
 νεμηθήσεται τὸ μέρος τῆς αὐτῆς Μονῆς, τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος
 εἰρημένα, καθὼς κατεῖχε ταῦτα καὶ πρότερον, κατὰ τὰς περιλήψεις
 τῶν προσόντων Αὐτῇ ἐπὶ τούτοις εὐλόγων δικαιωμάτων. Ἐξαιρέ-
 τως ἀρτίως διορίζεται ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσο-
 βούλλου ὁρισμοῦ αὐτῆς ἐπανισωθῆναι ταύτῃ καὶ τοιαύτῃ Μονῇ καὶ 75
 κατέχεσθαι παρ' αὐτῆς ὡς καὶ πρότερον. Ἐπεὶ εἰς τὴν περὶ τούτου
 ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας
 μου, καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῇ
 Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου, ἀπολυθεὶς κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τοῦ
 παρόντος Σεπτεμβρίου μηνός, τῆς ἐνισταμένης ἐνάτης ἰνδικτιῶνος 80
 τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ δ'. ἔτους, ἐν ᾧ καὶ
 τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

Ἰω(άννης) ἐν Χ(ριστῷ) τῷ Θ(εῷ) πιστὸς βασιλεὺς καὶ
 αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων) ὁ Παλαιολόγος.

7.

**Ἔτερος χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος
Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου.**

Ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 ΙΖ'. χρυσόβουλλος οὗτος λόγος ἐγράφη τῇ 22 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 6864 (μ. Χ. 1356) ἰνδ. θ'.) ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,60×0,33. Διατηρεῖται δὲ ἄριστα καὶ ἡ γραφή ἐστὶ καθαρωτάτη· ὑπάρχει καὶ ἀντίγραφον ἐπὶ μεμβράνης λεπτῆς, διαστάσεων 0,69×0,24 ὑπὸ στοιχ. ΙΖ'.

† Οὐδὲν οὕτως ἴδιον πέφυκεν εἶναι τοῦ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν περιεζωσμένου παρὰ Θεοῦ ὥς τὸ μετὰ φιλανθρωπίας καὶ γαληνότητος τὰς τῶν ὑπηκόων δεήσεις προσίεσθαι καὶ τούτοις ὀρέγειν χεῖρα τὴν δυνατὴν καὶ τὰ κατ' αἵτησιν ἐκπληροῦν, πολλῶν δὲ πλέον ἰδιαίτατον ἂν εἴη καὶ προσήκον τῷ βασιλεῖ, εὐμενῶς προσδέχεσθαι τὰς ἱκεσίας τῶν ἐπανηρημένων τὸν κατὰ Θεὸν βίον, καὶ ἀρετῇ καὶ ἀγαθοῖς τρόποις σεμνυνομένων καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπερευχομένων ὀφειλομένως αὐτοῦ. Οὕτω γὰρ ἂν ἀμφοτέρωθεν ὁ τοῦ δικαίου διασώζοιτο λόγος· ὁμοῦ τε γὰρ οἱ σπουδαῖοι καὶ θεοφιλεῖς ἄνδρες οὗτοι, καλῶς ταῖς εὐχαῖς διὰ τὸ ἀπερίσπαστον ἐπεκτείνεσθαι μέλλουσι τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ βασιλέως, καὶ αὐτὸς τὰ οἰκεῖα καὶ προσήκοντα τῇ βασιλικῇ περιωπῇ ἔχοι ἂν φιλοτίμως ἀποπληροῦν καὶ ταύτῃ τὰς ἀμοιβὰς εὖ μάλα κατὰ τὴν πρόθεσιν ἀποδιδόναι τῷ προορίσαντι τοῦτον εἰς βασιλέα.

15 Ἐπεὶ τοίνυν οἱ ἐνασκούμενοι τῇ κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθω σεβασμῷ μονῇ τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένῃ τῶν Τιμίων Ἀσωμάτων Δυνάμεων, καὶ ἐπικεκλημένῃ τοῦ Δοχειαρίου, ἀναδραμόντες εἰς τὴν βασιλείαν μου ἀνέφερον ὅτι πρόσσεσι τῇ κατ' αὐτοὺς ταύτῃ μονῇ ἄνωθεν καὶ ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων περὶ τὴν Καλαμαρίαν διὰ 20 παλαιγενῶν ἐγγράφων δικαιωμάτων γῆ γονικῇ, ἢ οὕτω πως ὀνομαζομένη Διαβολόκαμπος, ἐν ἣ κέκτηται καὶ σκάλαν, τὴν ἐπιλεγομένην Κόνιζαν, λαμβάνουσα ἐντεῦθεν καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ δίκαια, κέκτηται ὁμοίως καὶ εἰς τὰ Μαριανὰ¹ τὴν ὅλην αὐτὴν χώραν μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτῆς, παροίκων, ἀμπελώνων, περιβόλων,

¹ Ἐν ἄλλοις ἐγγράφοις γράφεται «Ἀμαριανὰ», ὥς καὶ κατωτέρω.

ὕδρομύλωνα, μυλοστάσια δώδεκα κρατοῦντα τὸν ἐκεῖσε ποταμὸν 25
μέχρι τῆς τούμβης τῆς μεγίστης τοῦ Ἀγίου Μάμαντος· ὁμοίως καὶ
εἰς τὴν Ἑρμήλειαν γῆν γονικὴν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐξ ἀγορασίας περιελ-
θοῦσαν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ Συρμουρίνου, ὡσαύτως καὶ εἰς τὰς ἀμυγδα-
λέας ἑτέραν γῆν γονικὴν ἔνθεν τοι καὶ παρεκάλεσαν οἱ δηλωθέντες
μοναχοὶ κατὰ τὸ προσὸν τῇ Μονῇ ἄνωθεν δίκαιον ἐπιβραβεύθῃναι 30
αὐτῇ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τῷ προσεῖναι τὰ εἰρη-
μένα ταύτῃ ὡς ἀφιερωμένα διὰ τῶν παλαιγενῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Τὴν τούτων παράκλησιν εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου
τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει
αὐτοῖς, δι' οὗ θεσπίζει, προστάσσει καὶ διορίζεται ὥσαν κατὰ 35
τὰς περιλήψεις τῶν προσόντων δικαιωμάτων ταύτῃ δὴ τῇ σεβασμῇ
Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου κατέχη αὐτῇ καὶ τὰ πρότερον ἄνωθεν καὶ ἐκ
μακρῶν τῶν χρόνων κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον προσκεκυ-
ρωμένα καὶ ἀφιερωμένα αὐτῇ, ἥτοι τὴν γονικὴν γῆν τὴν ἐπιλεγόμε-
νην Διαβολόκαμπον καὶ τὴν ἐκεῖσε σκάλαν, τὴν Κόνιζαν, ἀπολαμ- 40
βάνουσα καὶ τὰ ἐντεῦθεν διαφέροντα δίκαια, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν
Ἑρμήλειαν γονικὴν γῆν, ἔτι τε καὶ τὴν ἐξ ἀγορασίας περιελθοῦ-
σαν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ Συρμουρίνου, ἔτι δὲ καὶ τὴν χώραν τῶν Ἀμαρι-
ανῶν μετὰ τῆς προνομεί(α)ς αὐτῆς δικαιωμάτων, ἀμπελώνων, περι-
βόλων, μύλωνα, γῆν τε χερσαίαν καὶ ἄροτριουντ. ἀνενοχλήτως 45
πάντη καὶ ἀδιασείστως μηδενὸς τῶν ἀπάντων, κἄν καὶ τις ἄρα καὶ
εἰ πειραθησομένων ἐπενεγκεῖν αὐτῇ ἐπήρ(ε)ϊαν καὶ καταδυναστείαν
τινὰ ἢ τὸν τυχόντα διασείσειν. Τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ
παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει καὶ
νεμηθήσεται τὸ μέρος τῆς τοιαύτης Μονῆς τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος 50
εἰρημένα, καθὼς κατεῖχε ταῦτα καὶ πρότερον κατὰ τὰς περιλήψεις
τῶν προσόντων αὐτῇ ἐπὶ τούτοις εὐλόγων δικαιωμάτων, ἀρτίως
διορίζεται ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου ὀρι-
σμοῦ αὐτῆς ἐπανασωθῆναι ταῦτα τῇ τοιαύτῃ Μονῇ, καὶ κατέχεσθαι
παρ' αὐτῆς ὡς καὶ τὸ πρότερον ἐπ(ε)ῖ εἰς τὴν περὶ τούτου 55
ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος τῆς βασιλείας μου
καὶ ἐπεχορηγήθη, ἐπεβραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῇ Μονῇ τοῦ
Δοχειαρίου ἀπολυθεὶς κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τοῦ παρόντος

Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς ἐνισταμένης ἐνάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισ-
60 χιλιοστοῦ ὀκτακοσίοστοῦ ἑξηκοστοῦ δ'. ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον
εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
κράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

8.

Πρατήριον ἔγγραφον τῆς μεγάλης Δομεστικίσσης ᾽Αννης Καντακουζηνῆς τῆς Παλαιολογίνας.

(Αὐγουστος τοῦ ἔτους ,σωπα' (=1373) ἰνδ. ια'.)

Τὸ ὑπ' ἀριθ. ΙΗ'. τοῦτο ἔγγραφον γέγραπται ἐπὶ χάρτου διαστάσεων
0,90×0,28. Ἐν πολλοῖς ἐστὶν ἐφθαρμένη ἀτυχῶς ἡ γραφή, ὥς καὶ ἡ ἐν
τέλει ὑπογραφή. Τὸ περὶ οὗ πρόκειται κτῆμα ἐν τοῖς Μαριανοῖς ἢ Ἀμαρια-
νοῖς ἐστὶ διάφορον τοῦ ἑξασφαλισθέντος ἐν τῇ αὐτῇ τοποθεσίᾳ διὰ τοῦ προ-
ειρημένου χρυσοβούλλου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου.

... πρᾶσιν στέργων καὶ συναινῶν αὐτῇ κατὰ πάντα, προέταξα
ἐνταῦθα ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου
ὁ μέγας Δομέστικος.

Ἡ μεγάλη Δομεστήκησα ᾽Ανα Καντακουζηνή ἡ Παλαιολογία†

5

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος ᾽Αννα Καντακουζηνή Παλαιολογία ἡ μεγάλη Δομεστίκισσα
ἡ ἄνωθεν ὡς ὁρᾶται οἰκιοχείροις προτάξασα γράμμασι καὶ κάτω
ὁμοίως ὑποτάξαι ὀφείλουσα, τὸ παρὸν τῆς καθαρᾶς καὶ ἀπλῆς καὶ
10 ἀρραδιουργήτου πράσεως τοῦ δηλωθησομένου κτήματος ἐνυλόγρα-
φον ἔγγραφον τίθεμαι καὶ ποιῶ ἐκουσίᾳ βουλῇ καὶ αὐτοπροαιρέτῳ
γνώμῃ μετὰ καθολικοῦ Δεφενσίωνος πάσης τε ἄλλης ... καὶ ἐπερω-
τήσεως πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἐν τῇ Σεβασμίᾳ Βασιλικῇ καὶ ἁγιορειτικῇ
Μονῇ τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν,
15 καὶ ἐπικεκλημένη τοῦ Δοχειαρίου ἐνασκουμένους τιμιωτάτους
καὶ ἁγίους πατέρας καὶ δι' ὑμῶν πρὸς ἅπαν τὸ τῆς τοιαύτης Μονῆς
πρόσωπόν τε καὶ μέρος, ὡς δηλωθήσεται ἤδη. Τὸ περὶ τὴν Καλα-

μαρίαν διακείμενον κτῆμα, τὸ ὀνομαζόμενον Μαριανά, ἣν μὲν
 ἄνωθεν καὶ ἐκ προγόνων διαφέρων ἐμ(ο)ὶ καὶ εἰς προῖκα δοθὲν καὶ
 ἀποκληρωθέν, ὥσπερ δὴ τοῖς ἄλλοις μου ἀδελφοῖς ἄλλα ἐκ τῶν 20
 γονικῶν ἡμῶν κτημάτων ἀπεκληρώθησαν, πολλοῖς δὲ καὶ διαφό-
 ροις κομῶν κατείχετο παρ' ἡμῶν, ἕως καὶ πρὶν εἰρήνην ἦγε τὰ
 πράγματα, καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ διετηρεῖτο ἀπὸ θεοῦ ἀνεπη-
 ρέαστός τε καὶ ἀστασίαστος· ἀφ' οὗ δὲ παραχωρήσει Θεοῦ, ἡ μὲν
 ἀρχὴ τῶν Ῥωμαίων εἰς γόνυ πολλοῖς χρόνοις οὐκ ἴσχυσεν 25
 ἀνανεῦσαι, γέγονε δὲ τὰ πάντα σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξου-
 σίαν καὶ δυναστείαν τῶν Σέρβων, ὑποκύπτει μὲν καὶ τὸ τοιοῦτον
 κτῆμα τῇ δυναστείᾳ καὶ τοῖς ἀδίκοις χερσίν
 ἀφανισμοῦ γίνεται. Ἐπανερχεται δὲ μόλις μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο
 ὑπὸ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν καὶ ἀποκαθίσταται πρὸς ἡμᾶς ἡ 30
 τούτου δεσποτεία καὶ κυριότης, γυμνή τε καὶ ἔρημος τῶν ἐν αὐτῇ
 παρακαθημένων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ἐσόδων ὥσπερ εἶχεν
 ἐκσυνάγειν καὶ ἣς εἶχε (πρότερον) κυριότητος καὶ δικαίας ὠφε-
 λῇ (;) . . . ἐκ τούτου μὴ δ τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστήσαι, ἐζητοῦ-
 μεν ὅπως ἂν ἀποκαταστήσωμεν αὐτὸ εἰς τι μοναστήριον, δυνάμε- 35
 νον σὺν Θεῷ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ἔχῃ τοῦτο τοῦ λοιποῦ κατὰ
 Δεσποτείαν ἀνθ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ λαβεῖν μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ τιμήμα-
 τος, ὅσον ἂν τάξωμεν καὶ συμβιβασθῶμεν, ἀφεῖναι δὲ καὶ τὸ πλεόν
 ὅσον περ ἐστὶν ἄξιον μνημοσύνου χάριν τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου
 αὐθεντῶν καὶ γονέων μου. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἅγιός μου αὐθέντης, ὁ Μέγας 40
 Δομέστικος, διάθεσιν καὶ πληροφορίαν πνευματικὴν ἔχων μεθ'
 ὑμῶν τῶν Δοχειαριτῶν ἐκοινώσατο τὰ περὶ τούτου, καὶ μετὰ
 πολλοὺς λόγους, τελευταῖον συνεβιβάσθη καὶ ἔταξεν, ἵνα, χάριν
 τοῦ τοιούτου κτήματος καὶ πάντων τῶν δικαίων αὐτοῦ, δοθῶσι
 πρὸς ἡμᾶς μόνα ἑξακόσια ὑπέρπυρα, τὸ δὲ πλεόν καταλογισθῇ, ὡς 45
 εἴρηται, (ὑπὲρ) τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου αὐθεντῶν τῶν γονέων
 μου, καὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἰδοὺ περὶ τούτων ἀπάντων ἀναμαθοῦσα,
 στέρξασά τε καὶ καταδεξαμένη τὴν τοιαύτην συμβίβασιν καὶ κατά-
 στασιν ὡς κατ' ἀμφοτέρω λυσιτελοῦσαν, τῷ τε βίῳ δηλαδὴ καὶ ταῖς
 ἡμετέραις ψυχαῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐκουσιοθελῶς ἀποταξαμένη πάσῃ 50
 νομικῇ βοηθείᾳ, πιπράσκω καὶ σωματικῶς ὑμῖν παραδίδωμι τὸ δια-

ληφθὲν κτῆμα τῶν Μαριανῶν μετ' ἧς ἔχει πάσης γῆς, τῶν ἐν αὐτῇ
 παντοίων δένδρων, τῶν ἀγριαμπέλων, τῶν συνισταμένων ὑδρομυ-
 λώνων, τῶν μυλοτοπίων, τοῦ ἐπὶ τῷ ὕδατι δικαίου, τῶν παροίκων
 55 τε καὶ προσκαθημένων, καὶ ὧν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶχε παλαιῶν
 καὶ νέων προνομίων, δικαιωμάτων τε καὶ ἐτέρων παντοίων συν-
 ηθειῶν, τῆς νομῆς τε τῶν ζώων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντων τῶν προ-
 σόντων ἡμῖν δικαίων, μηδὲ βῆμα ποδὸς ἐμαυτῇ ἢ τινι τῶν τοῦ
 μέρους μου ἐξ αὐτοῦ παρυποκρατήσασα ἀλλὰ πάντων τὴν δεσπο-
 60 τείαν καὶ κυριότητα παραδοῦσα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἔλαβον ἀφ' ὑμῶν
 τὰ εἰρημένα ἑξακόσια ὑπέρπυρα, διὰ Βενετικῶν Δουκάτων πραττο-
 μένων καὶ ἀψόγων, ιστώντων οὐγγίας ἑξακοσίας. Ἐπεὶ δὲ ἐντὸς τοῦ
 τοιούτου κτήματος ἦν μύλων παροικικός, οὔτινος ἡ δεσποτεία διέ-
 φερεν ἡμῖν, πρὸ ὀλίγου δέ, ἐλθόντες οἱ Βατοπεδινοί, ἠξίωσαν
 65 καὶ παρεκάλεσαν τὸν ἁγιόν μου αὐθέντην τὸν μέγαν Δομέστικον,
 καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς γράμμα, βεβαιοῦν αὐτοῖς τὴν τοῦ μύλω-
 νος δεσποτείαν, λέγω περὶ τούτου ἐγὼ ἡ ἀληθῆς κυρία τοῦ πρά-
 γματος ὥς εἰ μὲν στέρξουσιν οἱ Βατοπεδινοὶ τὴν παροῦσαν πρᾶξιν
 καὶ κατάστασιν, ἦν ἀρτίως ἐγὼ ποιοῦμαι πρὸς τοὺς Δοχειαρίτας,
 70 καὶ διατηρήσουσιν αὐτοὺς ἀνενοχλήτους καὶ ἀδιασείστους περὶ τε
 πλησιασμοῦ καὶ ἐτέρου παντός, ὧν ἂν ἔχει τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἡ
 σπουδὴ καὶ ἅπαν τὸ ζητούμενον, ἵνα ἔχῃ ἡ μονὴ τοῦ Δοχειαρίου τὸ
 διαπιπρασκόμενον πρὸς αὐτὴν παρ' ἡμῶν κτῆμα ὃν εἴρηται τρόπον·
 εἰ δὲ πειραθῶσιν ἐπηρεάσαι αὐτοὺς καὶ ἀνακαλεῖσθαι πλησιασμόν,
 75 ἢ τι ἕτερον ἐξ αὐτῶν, ἵνα καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς δὴ τοὺς Βατοπεδινοὺς
 γενομένη πρᾶξις τοῦ μύλωνος ἀκυρωθῇ καὶ λάβωσι καὶ τὴν τούτου
 δεσποτείαν οἱ Δοχειαρίται τὸ ἡμέτερον ἔχοντες δίκαιον, καὶ δώσωσι
 πρὸς αὐτοὺς ὅσον ὑπὲρ τοῦ τοιούτου μύλωνος κατεβάλοντο, εἰ γὰρ
 καὶ ὑπέγραψα ἐν τῷ γράμματι, ἀλλὰ ἀπατηθεῖσα καὶ συναρπα-
 80 γεῖσα τοῦτο ἐποίησα, οὐ διδαχθεῖσα παρὰ τινος οὐδὲ ἀναμα-
 θοῦσα ὥσπερ νῦν ἐδιδάχθην περὶ τῆς πράσεως, ἦν ἐκουσιοθελῶς
 ἀρτίως ποιοῦσα καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης διδαχῆς, ἄνω καὶ κάτω
 ταύτην ἐσημειωσάμην οἰκειοχείρως, συναινούντων μοι ἐπὶ τῇ
 τοιαύτῃ πράξει καὶ συνευδοκούντων καὶ συμπραττόντων τοῦ τε
 85 ἁγίου μου αὐθέντου μεγάλου Δομεστίκου καὶ τῶν γνησίων παίδων

καὶ περιποθήτων ἡμῖν, τοῦ τε μεγάλου Πριμικηρίου κυρίου Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῆς Καντακουζηνῆς κυρίας Εὐδοκίας, ὥστε δὲ διὰ πάντων τὸ ἀσφαλὲς εἶναι καὶ βέβαιον . . . καὶ τοῦ πανιερωτάτου ¹ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Θετταλίας κυρίου Δωροθέου, τὴν τοιαύτην ἐξευθέμην ⁹⁰ διάπρασιν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Μονήν, ἣτις καὶ ὀφείλει κατέχειν τὸ διαληφθὲν κτῆμα μετὰ τῶν ἀνωτέρω κατὰ μέρος διειλημμένων δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ, κατὰ τελείαν δεσποτείαν καὶ ἀναφαίρετον κυριότητα ἔχουσα ἐξουσίαν πωλεῖν αὐτό, δωρεῖσθαι, ἀνταλλάττειν, προικοδοτεῖν καὶ τᾶλλα πάντα ποιεῖν ὅσα τε ⁹⁵ αὐτῇ ἐστὶ βουλευτὰ καὶ ὅσα ἐκ τῶν θείων καὶ φιλευσεβῶν νόμων ἐφεῖται αὐτῇ ὡς τελεία καὶ ἀναμφιλέκτῳ αὐτῇ Δεσπότιδι, ἐμοῦ τῆς διαπιπρασκούσης μεταμέλεσθαι ἀπ' ἄρτι ὅλως μὴ ἰσχυούσης ἐπὶ τῇ παρούσῃ καθαρχᾷ καὶ ἀπεριέργῳ διαπράσει, ἀλλ' ὀφειλούσης μᾶλλον στοιχεῖν διόλου πάσῃ τῇ περιλήψει αὐτῆς καὶ τῶν καθολικῶν ² ¹⁰⁰ αὐτῇ ποιεῖν δεφενσίωνα καὶ διατηρεῖν αὐτὴν ἀζήμιον καὶ ἀνενόχλητον ἀπὸ παντὸς τοῦ ἴσως εἰς ἐκνίκησιν τούτου χωρήσοντος . . . αὐτοῦ τῇ Μονῇ ἐνοχλήσοντος καὶ πάσης ἄλλης ἀναφυησομένης ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως ὅθεν καὶ ἀποτασσομένη ἐκουσιοθελῶς σὺν τῷ μεταμέλῳ, τῇ πλάνῃ, τῇ βίᾳ, τῇ ἀνάγκῃ, τῇ συναρπαγῇ καὶ ¹⁰⁵ ἀπάτῃ, τῇ περιγραφῇ καὶ παραγραφῇ, τῇ ἐγγράφῳ καὶ ἀγράφῳ ὑποσχέσει, τῇ τοῦ νόμου καὶ φάκτου ἀγνοίᾳ, τῇ χλεύῃ, τῷ δελεασμῷ, τῇ ἰδιωτίδι, καὶ ἀγροικίᾳ, τῇ ραδιουργίᾳ, τῷ ὑπερθεματισμῷ . . . καὶ ὑπερδιπλασιασμῷ τοῦ τιμήματος . . . τῇ ἀνδρώδει ὑπεξουσιότητι καὶ τῷ βελλιδυνεῖῳ δόγματι καὶ πάσῃ καὶ παντὸς ³ ¹¹⁰ δικαιο-
 γία τε καὶ προφάσει, ὑπερωτῶμαι τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῇ μονῇ καὶ παντὶ τῷ μέρει αὐτῆς, ὡς ἐὰν ἀπὸ τῆς ἄρτι, εἴτε ὡς ἐκ μεταμέλου τυχόν, εἴτε καὶ ἀπὸ ἄλλης τινὸς νομικῆς ἰσχύος καὶ βοηθείας, πειραθῶ ἀνατρέψαι τὸ παρὸν πρατήριον ἐγγραφον καὶ οὐ μᾶλλον

¹ Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην Πανιερώτατος ἐλέγετο ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης καὶ οὐχὶ Παναγιώτατος, ὡς ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου δηλοῦται.

² Ἀντὶ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς ἔδει γραφῆναι αἰτιατικὴν ἐνικήν, ὡς καὶ κατωτέρω γράφεται.

³ Ἴσως παντοῖα δικαιολογία.

115 ποιῶ τῇ εἰρημένῃ Σεβασμίᾳ Μονῇ καὶ τῷ μέρει αὐτῆς καὶ τὸν καθολικὸν δεφενσίωνα νομίμως καὶ διατηρῶ ἀζήμιον τοῦ ἴσως εἰς ἐκνίκησιν τούτου χωρήσοντος καὶ πάσης ἄλλης ἀναφυησομένης αὐτῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τε ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως, οὐ μόνον ἵνα μὴ εἰσακούωμαι ἐφ' οἷς ἂν ἴσως ἔχω λέγειν, ἀλλὰ σὺν τῇ διπλασίῳ
 115 ἀντιστροφῇ τοῦ τιμήματος τῇ δόσει τε τῶν ἐπὶ βελτιώσει καὶ συστάσει τοῦ τοιούτου κτήματος καταβληθησομένων ἀπασῶν ἐξόδων, ζημιῶμαι καὶ χάριν προστίμου πρὸς αὐτήν καὶ αὖ . . . ἐρρῶσθαι τὸ παρὸν πρατήριον ἐνυπόγραφον ἔγγραφον ἰσχύειν ὀφείλον καὶ ὡς πρακτικὸν σωματικῆς καὶ τοπικῆς παραδόσεως, ὅπερ καὶ
 120 ἐγράφη διὰ χειρὸς Ἰωάννου κληρ. . . . τοῦ Σγουροπούλου, ἐκ προτροπῆς τοῦ οἰκείου τῷ κραταιῷ καὶ ἀγίῳ ἡμῶν αὐθέντῃ καὶ Βασιλεῖ Πρωτονοταρίου κυρίου ν τοῦ Σωτηριώτου μηνὶ Αὐγούστῳ ἰνδικτίωνος ια'. ἔτους , 7ωπα^{ου} 1

Ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν μέρους τοῦ ἐγγράφου τούτου εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἑξῆς :

Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἐμπεριειλημμένῳ κτήματι τῶν Ἀμαριανῶν, ὅπερ
 125 διεπράθη πρὸς τὴν σεβασμίαν μονὴν τοῦ Δοχειαρίου ἔχει καὶ ἡ σεβασμία μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ὑδρομύλωνα δωρηθέντα αὐτῇ πρὸ ὀλίγου παρὰ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου, δι' ὃν δὴ μύλωνα εἶχε λογισμὸν ἡ μονὴ τοῦ Δοχειαρίου μήποτε εὖρη ὄχλησιν παρὰ τοῦ Βατοπεδίου, καὶ διὰ τοῦτο ἐδηλώθη παρ' αὐτῆς δὴ τῆς μονῆς
 130 τοῦ Βατοπεδίου διὰ γραφῆς μετὰ τὰ ἄλλα, ὅτι ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔχομεν δίκαιον οὐδὲ ἐπὶ τῷ τυχόντι πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοιούτῳ ἄρχοντι καὶ εὐγενεῖ, γράφομεν τῇ ἀντιλήψει σου ὅτι καλὸν μὲν ἦν νὰ ἡδυνάμεθα καὶ νὰ ἡγοράζαμεν τὸ τοιοῦτον ἀξιόλογον κτῆμα ἰδοὺ παρέχομεν ἐκουσίως καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης τὴν καταδοχὴν
 135 καὶ συναίνεσιν ἡμῶν ἵνα πρᾶθῃ παρὰ τῆς ἀντιλήψεώς σου, ἔνθα ἐστὶ αὐτῇ βουλευτὸν καὶ ὅπως μὴ ἐχόντων τινῶν τοῦ μέρους ἡμῶν ἄδειαν ἐνοχλῆσαι ἢ διασεῖσαι τινὶ ποτε περὶ τούτου τῇ ἐμφα-

¹ Ἐν τῷ κτήματι τούτῳ ἡ Μονὴ ἀνήγειρε πύργον σφζόμενον μέχρι τοῦ νῦν καὶ ἔχοντα τὴν ἐπιγραφὴν $\frac{AP|X.}{M|\Delta.}$ ἥτοι μονὴ Δοχειαρίου. Βραδύτερον ἡρπάγη ὑπὸ Τούρκων, ὑπὸ τῶν διαδόχων τῶν ὁποίων καὶ κατέχεται.

νεία τοῦ παρόντος ἡμῖν γράμματος μηνὶ Αὐγούστῳ ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης ἐπεὶ τοίνυν οὕτω διελάμβανεν ἡ γραφή.

Εἶχε δὲ ἐν τῷ τέλει καὶ ὑπογραφὰς Ἰωσήφ τοῦ δικαίων 140
κυρίου Γεροντίου, τοῦ Σκευοφύλακος κυρίου Ἰσαάκ, τῶν Ἱερομο-
μάχων, καὶ τοῦ κυρίου Κασσιανοῦ· ἐνεφανίσθη δὲ τῇ ἡμῶν μετριό-
τητι αὕτη τε ἡ γραφή καὶ ἡ ἐμπεριειλημμένη πρᾶσις καὶ ἐδεήθησαν
ἁμφότερα τὰ μέρη, ἡγουν καὶ τῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου καὶ
ἐπὶ γραφῆς τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἰς ἐπιστηριγμὸν καὶ ἀσφάλειαν 145
τῶν γεγραμμένων. Ἡ Μετριότης ἡμῶν τῇ τούτων ὑπείξασα ἀξιώ-
σει, ἀνεγράφη εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ἐμπεριειλημμένων ἀπάντων,
ἀνενοχλησίαν δὲ καὶ ἀσφάλειαν τῆς τοῦ Δοχειαρίου μονῆς μηνὶ
Αὐγούστῳ ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης. *Ταπεινὸς Μητροπολίτης Θεσ-*
σαλονίκης (Δωρόθεος) ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν 150
αὐθεντοῦ καὶ Βασιλέως Δάσκαρις Μετοχίτης μαρτυρῶν ὑπέ-
γραψα ὁ μέγας χαρτουλᾶριος.

9

*Βασιλικὸν πρόσταγμα ἀνυπόγραφον καὶ ἀχρονολόγητον περὶ
κατοχῆς τοῦ κτήματος, τοῦ ὀνομαζομένου τὰ Ἀμαριανά,
ὑπὸ τῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου καὶ οὐχὶ τῆς τοῦ Ἀκαπνίου.*

(Ἔτους ἀδήλου, μηνὸς Φεβρουαρίου (;) ἰνδ. γ'.)

Τὸ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. ΚΖ'. πρόσταγμα γραφὲν ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,30×0,30, καὶ ἀναφέρον, ὅτι καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης «συνδιασκεψάμενος συνοδικῶς διέγνω καὶ ἀπεφήνατο κατέχεσθαι τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον κτῆμα παρὰ τῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου», ἀπελύθη ὑπὸ Ἰωάννου Ε' τοῦ Παλαιολόγου, διότι ὁ Πατριάρχης Φιλόθεος κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ πατριαρχεῖαν (1364—1376) ἐποιήσατο τὴν εἰρημένην διάγνωσιν κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ἰνδικτιῶνα ΙΓ'. τοῦ ἔτους 1375, ἐπειδὴ τῷ 1373 ἐπράθη αὐτὸ καὶ μετὰ δύο ἔτη «διεγεγνημένοι οἱ μοναχοὶ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἀκαπνίου, δι' ὅχλου ἐγένοντο αὐτοῖς (τοῖς Δοχειαρίταις) ἀπαιτοῦντες τὸ εἰρημένον κτῆμα καὶ προβαλλόμενοι πλησιασμοῦ ἔχειν ἐπ' αὐτῷ δίκαιον.»

† Ἐπεὶ ἀνηνέχθη τῇ βασιλείᾳ μου ὡς ὁ περιπόθητος θεῖος αὐτοῦ μέγας Δομέστικος κύριος Δημήτριος ὁ Παλαιολόγος βουλη-

θεῖς ἐκποιήσασθαι τὸ κτῆμα αὐτοῦ τὸ καλούμενον Ἀμαριανά, καὶ
 εἰπὼν τοῦτο καὶ προσαναφωνησάμενος πρὸς πάντας τοὺς ἐπ' αὐτῷ
 5 πλησιασμοῦ δίκαιον ἔχοντας, οὐδεὶς προηρέθη ἐξωνήσασθαι τοῦ
 τοιούτου κτήματος αὐτοῦ ποσομένου εἰς δισχίλια ὑπέρπυρα καὶ
 ἐπέκεινα, καὶ δέδωκεν αὐτὸ κατὰ λόγον προσενέξεως καὶ προσ-
 κυρώσεως πρὸς τὴν σεβασμίαν Μονὴν τοῦ Δοχειαρίου, καὶ ἔλαβε
 μὲν ἐξ αὐτῆς ὑπέρπυρα μόνα ἑξακόσια, τὰ δὲ πλείονα ἀφῆκε τοῖς
 μοναχοῖς τῆς αὐτῆς μονῆς ψυχικῆς ἔνεκεν σωτηρίας αὐτοῦ, ὃ δὲ
 10 κτῆμα καὶ παραλαβόντες οἱ τοῦ Δοχειαρίου μοναχοί, ἐπὶ τὸ κρεῖτ-
 τον αὐτὸ κατεσκεύασαν, πύργον τε ἐν αὐτῷ ἀνακτίσαντες καὶ ἄλλα
 ὅσα πρὸς ἀσφάλειαν ἐφορῶσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν
 σπουδάσαντες καὶ ποιήσαντες κατέχουσιν αὐτὸ ἤδη χρόνους δύο,
 ἀρτίως δὲ διεγερθέντες οἱ μοναχοὶ τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ Ἀκα-
 15 πνίου, δι' ὅχλου ἐγένοντο αὐτοῖς, ἀπαιτοῦντες τὸ εἰρημένον κτῆμα,
 καὶ προβαλλόμενοι πλησιασμοῦ ἔχειν ἐπ' αὐτῷ δίκαιον, παρεπέμ-
 φθη δὲ ἤδη ἢ περὶ τούτου ψῆφος τε καὶ διάγνωσις πρὸς τὸν παν-
 αγιώτατόν μου Δεσπότην τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅς δὲ καὶ
 συνδιασκεψάμενος τὰ περὶ τούτου συνοδικῶς διέγνω καὶ ἀπεφῆ-
 20 νατο κατέχεσθαι τὸ κτῆμα παρὰ τῶν τῆς μονῆς τοῦ Δοχειαρίου
 μοναχῶν, πρὸς οὓς καὶ παρέδωκεν αὐτὸ ὁ δηλωθεὶς περιπόθητος
 θεῖος τῆς βασιλείας μου μέγας Δομέστικος ὁ Παλαιολόγος κατὰ
 τὸν ἀνωτέρω δηλωθέντα τρόπον, καὶ ἐγεγόνει καὶ τιμία γραφὴ
 αὐτοῦ, ἣτινι τὰ τῆς ὑποθέσεως κατὰ μέρος ὥς ἐγένετο καὶ τὴν
 25 ἀρχὴν ἔχειν ἐμπεριεῖληπται, ἐδέησε δὲ ἀπολυθῆναι καὶ πρόσταγμα
 τῆς βασιλείας μου ἀσφαλείας ἔνεκα τῆς ἐντεῦθεν, ἢ βασιλεία μου
 τὸ παρὸν ἀπολύουσα πρόσταγμα, ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται,
 ὥς εἴπερ ἔχοι τὸ πρᾶγμα οὕτως, κατέχωσιν οἱ μοναχοὶ τῆς τοῦ
 Δοχειαρίου σεβασμίας μονῆς τὸ διαληφθὲν κτῆμα τὰ Ἀμαριανά,
 30 καθὼς ἐξεδόθη καὶ παρεδόθη αὐτοῖς παρὰ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου
 τοῦ Παλαιολόγου, καὶ νέμονται αὐτὸ ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως,
 μήτε παρὰ τῶν μοναχῶν τῆς τοῦ Ἀκαπνίου σεβασμίας Μονῆς μήτε
 μὴν παρ' ἑτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων

35 διαληφθείσης τιμίας πατριαρχικῆς ἐγγράφου διαγνώσεως καὶ ὥς

δικαιοῦνται εὐλόγως ἐπ' αὐτῶ. Ἐπειδὴ τούτου χάριν ἐγένετο αὐτοῖς καὶ τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ (;) ἰνδικτιῶνος Γ'.¹

10

Χρυσόβουλλος λόγος Μανουὴλ Β'. τοῦ Παλαιολόγου περὶ τῶν Ἀμαριανῶν καὶ τῆς Ἑρμηλείας.

(Ἔτους 6923 (=1415) ἀδήλου μηνὸς καὶ ἰνδικτιῶνος).

Τὸ ὑπ' ἀριθ. ΙΘ'. χρυσόβουλλον τοῦτο γραφὲν ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,34×0,29 1/2 καὶ ἔχον δυσανάγνωστον ὑπογραφήν, ἐπαλείψασαν καὶ τέσσαρας ἢ πέντε λέξεις, ἃς καὶ κατέστησε δυσαναγνώστους, ἀπελύθη ἀναντιρρήτως ὑπὸ Μανουὴλ Β'. τοῦ Παλαιολόγου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τε τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ καὶ τῆς χρονολογίας.

† Οἱ ἐνασκούμενοι τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Δοχειαρίου παραγε-
νόμενοι πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἐν τῇ περιφανεῖ πόλει Θεσσαλο-
νίκῃ ἐνεφάνισαν πρόσταγμα γεγονὸς παρὰ τῆς βασιλείας μου πρὸ
χρόνων ἕξ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τῆς β'. ἰνδίκτου, ὃ δὴ πρόσταγμα,
εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτως· οἱ ἐνασκούμενοι τῇ Μονῇ Δοχειαρίου ἀνέ- 5
φεραν τῇ βασιλείᾳ μου ὅπως εἶχον τὰ Μαριανὰ ἐξωνησάμενοι
αὐτὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης Δομεστικίσσης Παλαιολογίνας ἐκείνης ὡς
διαλαμβάνει τὸ περὶ τούτου παρ' αὐτῆς γενόμενον γράμμα, ὅπερ
καὶ ἐνεφανίσθη παρ' αὐτῶν τῇ βασιλείᾳ μου, ἐνεφάνισαν δὲ οἱ
αὐτοὶ καὶ πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου, ὅπερ ἐπορίσαντο παρ' 10
αὐτῆς ἐπὶ τῇ κατοχῇ τῶν τοιούτων Ἀμαριανῶν καὶ ταῦτα ἐμφα-
νίσαντες δικαιώματα ἀνέφερον ὅπως κατέχοντες τὸ εἰρημένον
χωρίον τὰ Ἀμαριανὰ ὑπὸ τοῦ καιροῦ καὶ τῆς τῶν πραγμάτων
ἀνωμαλίας ἀφηρέθησαν αὐτὰ καὶ παρεκάλεσαν ἵνα ἀναδυνηθῶσι
καὶ πάλιν ἔχωσιν αὐτά. Ἡ βασιλεία μου γοῦν εὐμενῶς προσ- 15
δεξαμένη τὴν αὐτῶν παράκλησιν ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται διὰ
(τοῦ) παρόντος αὐτῆς προστάγματος, ἵνα ἡ εἰρημένη μονὴ τοῦ

¹ Εἶναι γνήσιον ἄρα γε; Ἀλλ' ἂν ᾗ γνήσιον, διατί δὲν φέρει ὑπογραφήν καὶ χρονολογίαν;

Δοχειαρίου ἔχη καὶ πάλιν ὥσπερ καὶ πρὶν ὅλον τὸ χωρίον τὰ
εἰρημένα Ἀμαριανά· ἔχει ὁ λόγος οὕτως: οὐκ ἔστι περὶ τοῦ τέλους,
20 ὃ ἔδιδον εἰς τοὺς Τούρκους ὀνομαζόμενον παρ' ἐκείνοις χαράτζιν,
ἀλλὰ διὰ τὴν παροικικὴν κτῆσιν, ὥσπερ εἶχον αὐτὴν καὶ πρὸ
τῆς ἡμέρας τῶν Τούρκων. Τοῦτο μὲν οὖν διοριζόμεθα περὶ τῶν
Ἀμαριανῶν. Τῆς δὲ Ἑρμηλείας ἵνα ἔχωσι τὸ ἥμισυ μέρος, τὸ δὲ
ἥμισυ ἵνα ἔνι τοῦ δημοσίου, ὡς καὶ τὰ ἄλλα κτήματα τῶν Μονα-
25 στηρίων. Τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς
βασιλείας μου, ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ἑννεακοσιοστῷ ἑπτακαιδεκάτῳ.

Οὕτω μὲν διαλαμβάνει τὸ εἰρημένον πρόσταγμα τῆς βασιλείας
μου, ἐπεὶ δὲ ἦν ἐν τισι μέρεσι διερρωγὸς καὶ διαβεβρωμένον ὡς
μόλις ἀναγινώσκεσθαι, παρεκάλεσαν οἱ εἰρημένοι μοναχοὶ ἵνα πορί-
30 σωνται ἕτερον ἀντ' ἐκείνου ἴσον· ὅθεν καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν παρά-
κλησιν προσδεχθεῖσαν τὸ παρὸν ἴσον ἡ βασιλεία μου αὐτοῖς
ἀπέλυσεν, ἵνα ἔχωσιν αὐτὸ εἰς τὰ ἑξῆς..... γεγονὸς ἐν ἔτει
ἑξακισχιλιοστῷ ἑννεακοσιοστῷ εἰκοστῷ τρίτῳ.

11

*Χρυσόβουλλος λόγος, δι' οὗ ἐξασφαλίζονται εἰς τὸν πανσέβα-
στον σεβαστὸν Δημήτριον τὸν Μουρῖνον τὸ ἐν Παφλαγονία
χωρίον τοῦ Γογγύλη, τὸ περὶ τὸ θέμα Ὀπτιμάτων χωρίον
Δέρκον, τὰ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην χωρία ἡ Ἑρμήλεια, τοῦ
Κραββατᾶ καὶ ἡ Ἀντιγόνεια, ὁ περὶ τὴν Σθλάνιτζαν τόπος
μετὰ τῶν πλανητῶν καὶ νομῶν αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν τῇ νήσῳ
Κασσανδρεία χειμάδιον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ Παλαιοχωρίου.*

(Ἀδὴλον βασιλέως, μηνός, ἔτους καὶ ἰνδικτιῶνος).

Τὸ ὑπὸ στοιχεῖον Κ'. χρυσόβουλλον τοῦτο γραφὲν ἐπὶ χάρτου διαστάσεων
0,42×0,31 καὶ ὀλίγον ἐφθαρμένον ὃν ἀγνοοῦμεν ὑπὸ τίνος βασιλέως ἀπε-
λύθη, ἐπειδὴ καὶ ἡ ὑπογραφή καὶ ἡ χρονολογία κατέστησαν ἐξίτηλοι, καὶ
ἑπτὰ σειραὶ ἐν τέλει καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα τὰ ἀποσιωπητικά. Τὸ χρυσόβουλλον
τοῦτο παρεδόθη τῇ μονῇ, ὅτε παρεδόθη αὐτῇ καὶ τὸ ἐν Κασσανδρεία χειμά-
διον μετὰ τοῦ Παλαιοχωρίου, καὶ τοῦ ἐν Ἑρμηλείᾳ χωρίου τοῦ Μουρίνου.
Ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος φαίνεται μοι χασματώδης καὶ δυσνόητος ἐν
ἀρχῇ, ἀλλ' ἐγὼ οὕτως εὗρον καὶ ἀντέγραψα αὐτὸν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.
Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τῆς Μονῆς ὑπάρχει καὶ τὸ ὑπὸ στοιχεῖον ΚΑ'. χρυσόβουλλον,

γραφὴν ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,44×0,28, ἀλλὰ λίαν ἐφθαρμένον, καὶ ἀντίγραφον τούτου χαρτῶν διαστάσεων 0,29×0,30 ἐπίσης ἐφθαρμένον, ὥστε μὴ ἀναγινώσκεσθαι τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν χρονολογίαν. Τὸ περιεχόμενον ἀναφέρεται εἰς τὴν κατοχὴν καὶ νομὴν ὅλων γενικῶς τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς ὅθενδῆποτε καὶ ὅπωςδῆποτε προελθόντων αὐτῇ, ἄνευ ὅμως καὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τοποθεσιῶν αὐτῶν. Ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος φαίνεται μοι χασματώδης καὶ δυσνόητος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἐγὼ οὕτως εὔρον καὶ ἀντέγραψα αὐτὸν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, μὴ πειραθεὶς διορθώσεις καὶ συμπληρώσεις.

† Οὐδὲν ἄρα οὕτω βασιλέως οἶδε ψυχὴν εἰς εὐποιάν διανιστᾶν καὶ πρὸς φιλοτίμους παρακαλεῖν δωρεὰς ὡς ἢ πρὸς αὐτὸν τοὺς αἰτοῦντας ἀσφαλεστάτη γνώμη καὶ εὐθυτάτη προαίρεσις. Πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ὁ τὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἀποσώζειν καὶ τοῖς πράγμασιν αἰρούμενος ὄνομα, ἐξ ἑαυτοῦ καὶ ὀφείλει(;) ἀφ' 5 ἐστίας πρὸς τὸ εὐεργετεῖν διανίστασθαι σκοπούμενος ὡς ἐξὸν ἐκμίσασθαι τὸν τοῦτῳ διέπειν τὴν τοῦ κράτους ἀρχὴν ἐπιτρέψαντα ὅποταν δὲ καὶ ὁ τὰ τῆς δεήσεως προβαλλόμενος ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων τὸ τῆς ἱκετίας προτείνεται εὐλογον, πλεον δὲ καὶ τῆς ἥς καθ' ἐκάστην ἐκτρέφει πρὸς τὸν βασιλέα καρδιακῆς σχέσεως, ὁρμῇ 10 νικᾶν αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ φιλοτιμότερος τῆς οἰκείας ἀναφαίνεσθαι τὸ δίκαιον αὐτὸ ὁ τὸ τῆς παρακλήσεως ἐμφαίνει εὐλογον δυσωπούμενος· ὅτι δὲ καὶ ἡ βασιλεία μου τοῦ ταύτην θεοῦ τῇ χάριτι βασιλεύσαντος καὶ πρὸς ἅπαν μὲν τὸ ὑπήκοον προνοεῖται συχνὴν τὴν προμήθειαν ξύμπαντα ὡς οἶον ἐθέλουσα εὐποιεῖν 15 καὶ πρὸς τὴν ἐκάστου εὐνοιαν ἀντιμετρεῖν τὴν ἀντάμειψιν οἱ πειραθέντες λεγέτωσαν, πλὴν καὶ τῷ δικαίῳ νέμειν οἶδε συχνὴν τὴν ῥοπὴν καὶ τὸν πλάστην προτεινόμενον εὐνοιαν δαψιλεστέρα τῇ εὐμενείᾳ σπουδάζει κρατεῖν καὶ πίστει τῶν εἰρημένων ἄλλοι τε πολλοί, οἷς ἢ τῆς ψυχῆς εἰλικρίνεια καὶ τὸ τοῦ τρόπου ἀρέμβαστον τὴν 20 ἔγγιστα χώραν τοῦ τῆς βασιλείας ὕψους ἀπένειμε, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ καὶ ὁ τῆς παρούσης ὑποθέσεως αἷτιος, ὁ πανσέβαστος σεβαστὸς οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου πρωτοβεστιαρίτης κύριος Δημήτριος ὁ Μουρῖνος, ἀνὴρ γὰρ οὗτος ἐκ τε τοῦ ζήλου, ὃν ἐν ταῖς ἐγκεχειρημέναις αὐτῷ διαφόροις παρὰ τῆς βασιλείας μου πολιτικαῖς ἀρχαῖς ἐν- 25

3. τὸν αἰτοῦντα 7. τούτῳ 12. Λέξις δυσανάγνωστος.

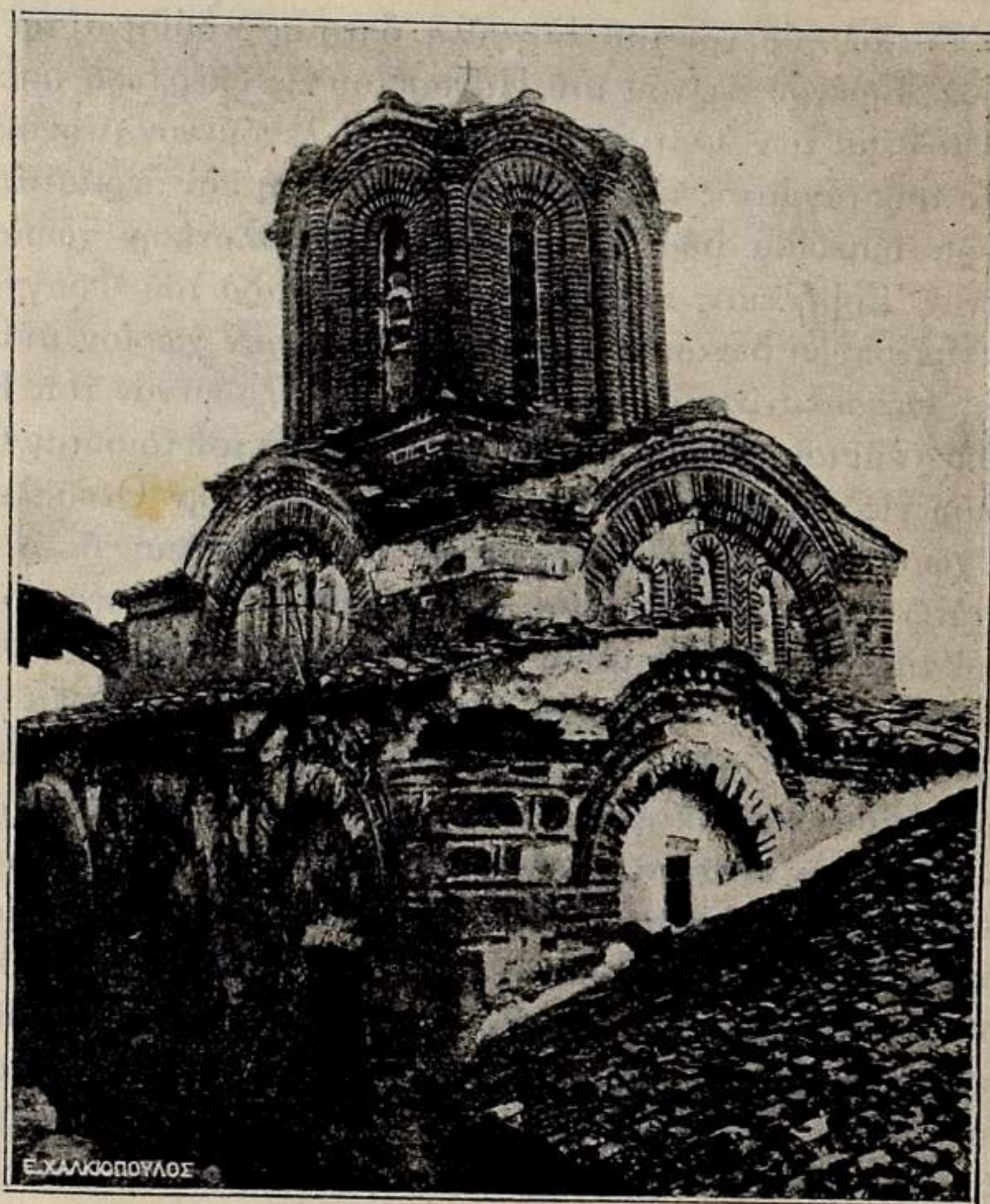
εδείξατο, καὶ τῆς καθ' ἐκάστην ἐπιδιδούσης αὐτῷ εὐνοίας καὶ
 διαθέσεως ἀπανταχοῦ παριστῶν τὸ πρὸς τὴν βασιλείαν μου
 εὖνουν εἰλικρινέστατον, ὥς καὶ μηδὲν ἕτερον λογίζεσθαι τε καὶ
 πράττειν ἀποσκοπούμενος ὅτι μὴ ὁ τῇ βασιλείᾳ μου ὑπηρετοῦν καὶ
 30 θεραπεῦον καθέστηκε, τὰ μὲν εἰς ἑαυτὸν δευτέρου καὶ τοῦ τυχόντος
 λόγου τιθέμενος, ὅσα δὲ πρὸς τὴν τῆς ἀρχῆς ἀνατρέχειν οἶδε
 περιωπὴν ἐξιχνιάζων ταῦτα καὶ πρὸς τὴν τούτων συντήρησιν καὶ
 τὴν ψυχὴν αὐτὴν προϊέμενος. Τοίνυν καὶ διὰ ταῦτα τῆς εὐγνωμοσύ-
 νης καὶ τῆς τῶν τρόπων εὐθύτητος ἀνταμειβομένη τοῦτον ἡ βασι-
 35 λεία μου καὶ ἐν ἄλλῳ τὰ τῆς αἰτήσεως αὐτῷ κατὰ γνώμην προ-
 ἤνεγκεν, οὐχ' ἦττον δὲ καὶ εἰς ἣν ἀρτίως προὔτεινεν αἵτησιν εὖρον
 ἐκ τοῦ σχεδὸν ἐφεπομένην καὶ τὴν τελείωσιν. Ἐπεὶ τοίνυν ὁ τοιοῦ-
 τος πανσέβαστος σεβαστὸς οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου πρωτοβεστιαρί-
 τος κύριος Δημήτριος ὁ Μουρίνος παρεκλήτευσεν τὴν βασιλείαν μου
 40 χρυσοβούλλου λόγου ταύτης τυχεῖν εἰς ἅπερ κέκτηται ἀπὸ δωρεᾶς
 τῆς βασιλείας μου, ἥτοι τὸ εἰς τὴν Παφλαγονίαν χωρίον τὸ λεγό-
 μενον τοῦ Γογγύλη, ὅπερ παρεδόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ προκαθημένου
 ἐκείνου τοῦ Παναρέτου εἰς ποσότητα ὑπερπύρων διακοσίων, τὸ περὶ
 τὸ θέμα Ὀπτιμάτων χωρίον τὸ λεγόμενον Δέρκον, ὅπερ ἔχει διὰ
 45 προστάγματος τῆς βασιλείας μου ὁ δὴ καὶ περιῖσταται εἰς ὑπέρ-
 πυρα διακόσια δύο, τὸ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην χωρίον τὸ λεγόμε-
 νον Ἑρμήλειαν, τὸ παραδοθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ Φραγγοπούλου εἰς
 ὑπέρπυρα διακόσια δεκαπέντε, τὸ ἕτερον χωρίον αὐτοῦ περὶ τὴν
 Θεσσαλονίκην διακείμενον, τὸ καὶ καλούμενον τοῦ Κραββατᾶ, ὅπερ
 50 καὶ αὐτὸ παρεδόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ τοιούτου Φραγγοπούλου εἰς
 ὑπέρπυρα ἑκατὸν ἑννέα, τὸ ἕτερον χωρίον αὐτοῦ τὸ περὶ τὴν Θεσ-
 σαλονίκην διακείμενον καὶ ὀνομαζόμενον ἡ Ἀντιγόνεια, ὅπερ παρε-
 δόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ Κεραμέως εἰς ποσότητα ὑπερπύρων ἑκατὸν
 τεσσάρων, καὶ τὸν περὶ τὴν Σθλάνιτζαν τόπον μετὰ τῶν διαφερόν-
 55 των αὐτῷ ἐκεῖθεν πλανητῶν καὶ νομῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἐν τῇ νήσῳ
 Κασανδρεΐᾳ χειμαδίον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ παλαιοχωρίου, ὅπερ κατέ-
 χει δι' ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας μου εἰς τὸ κατέχειν ταῦτα ἀνενό-
 χλητά τε καὶ ἀδιάσειστα καὶ βελ(τιοῦν καὶ συνιστᾶν), εἴτι ἄρα καὶ
 βούλεται ἀφορῶν εἰς σύστασιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν, ἡ βασιλεία

μου ἐπιβραβεύει αὐτῷ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον 60
 αὐτῆς, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται (κατέχειν) τὸν πανσέβαστον
 σεβαστὸν οἰκεῖον τῇ βασιλείᾳ μου πρωτοβεστιαρίτην κύριον Δημή-
 τριον τὸν Μουρῖνον, τὰ εἰρημένα· ἦτοι τὸ περὶ τὴν Παφλαγονίαν
 χωρίον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Γογγύλη, ὅπερ παρεδόθη αὐτῷ παρὰ
 τοῦ προκαθημένου ἐκείνου τοῦ Παναρέτου εἰς ὑπέρπυρα διακόσια, 65
 τὸ περὶ τὸ θέμα τῶν Ὀπτιμάτων χωρίον τὸ λεγόμενον Δέρκον, ὅπερ
 ἔχει διὰ προστάγματος τῆς βασιλείας μου, ὃ δὴ καὶ περιῖσταται εἰς
 ὑπέρπυρα διακόσια δύο, τὸ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην χωρίον, τὸ
 λεγόμενον Ἑρμήλειαν, τὸ παραδοθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ Φραγγοπού-
 λου εἰς ὑπέρπυρα διακόσια δεκαπέντε, τὸ ἕτερον χωρίον αὐτοῦ τὸ 70
 περὶ τὴν Θεσσαλονίκην διακείμενον τὸ καὶ καλούμενον τοῦ Κραβ-
 βατᾶ, ὅπερ καὶ αὐτὸ παρεδόθη πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ τοιούτου Φραγ-
 γοπούλου εἰς ὑπέρπυρα ἑκατὸν ἑννέα, τὸ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην
 ἕτερον χωρίον αὐτοῦ τὸ ἐπιλεγόμενον ἢ Ἀντιγόνεια, ὅπερ παρε-
 δόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ Κεραμέως εἰς ὑπέρπυρα ἑκατὸν τέσσαρα, καὶ 75
 τὸν περὶ τὴν Σθλάνιτζαν τόπον μετὰ τῶν διαφερόντων αὐτῷ ἐκεῖσε
 πλανητῶν καὶ νομῶν· ἔτι τε καὶ τὸ ἐν τῇ νήσῳ Κασσανδρεῖα χειμα-
 δίον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ παλαιοχωρίου, ὅπερ ἔχει δι' ὀρισμοῦ τῆς
 βασιλείας μου, καὶ κεκτῆσθαι ταῦτα, καθὼς εὐρίσκεται μέχρι τῆς
 σήμερον κατέχων τε καὶ νεμόμενος καὶ νέμεσθαι αὐτὰ ἀναφαιρέτως, 80
 ἀδιασείστως καὶ ἔξω πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ
 συζητήσεως, ἄνευ μέντοιγε μόνης τῆς καστροκτισίας καὶ τῆς κατερ-
 γοκτισίας ὥς ταῦτα μόνον ὀφειλόντων τῶν κτημάτων ἐπιδιδόναι
 πρὸς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου, καθὼς καὶ τὰ ἕτερα προσωπικὰ κτή-
 ματα συνιστᾶν τε καὶ βελτιοῦν αὐτὰ καὶ ποιεῖν ἐπ' αὐτοῖς εἴτι ἄρα 85
 καὶ βούλεται ἀφορῶν εἰς σύστασιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν, ὥς κατέ-
 χων ταῦτα διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, καὶ ὥς ἔχων ἐπ'
 ἀδείας παραπέμπειν αὐτὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὀσφύος γνησίους παῖδας
 καὶ κληρονόμους αὐτοῦ καὶ θείοις καὶ ἱεροῖς οἴκοις ἀφιεροῦν καὶ
 πιπράσκειν ταῦτα, εἶπερ δεήσῃ. 90

Τοίνυν καὶ καθέξει τὰ δηλωθέντα κτήματα ὁ δηλωθεὶς πανσέ-
 βαστος σεβαστὸς πρωτοβεστιαρίτης κύριος Δημήτριος ὁ Μου-
 ρῖνος, καθὼς εὐρίσκεται

Ἀρχ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

Εἰκ. 1. ᾽Αποψις τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ Καθολικοῦ
τῆς Μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης Ἑλασσῶνος.